

310714

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.

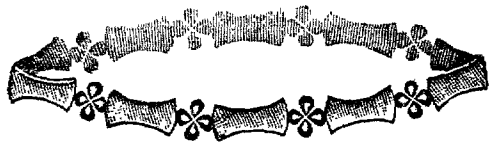
Vol. 10
సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మార్చి నెల 10-వ తేది సోమవారము
కుభిరోద్ధారి నామశంవత్సరము, ఫాల్గునమాస పంచమి శుద్ధ ౩.

No. 186
సంచిక ౧౮౬

అతిసందరమైన బంగారుగాజులు దొరకు వనము

ఏమోస్తరు గాజులుగాని రేడి కలెలలో నైనను అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

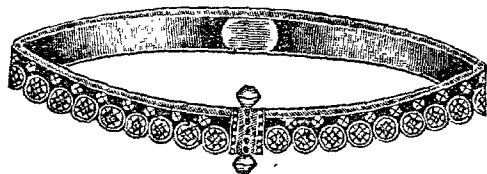
జోజరులో లేనిది అతిత్వరలో తయారచేసి యివ్వబడును.

మోదాన:

ఇది 2 1/2 సకరము వెండియు 6 సకరముల వరకు తయారగును.
చేదారము నహా మజారి జర 1-కి రుప్ 10

మంగుసూత:

ఇది 5 సకరము వెండియు 10 సకరముల వరకు తయారగును.
మజారి జర 1-కి రుప్ 25

ఓ. కళా ఆర్డరు నిచ్చిన మీతే తప్పక తరువార అనేక
ఆర్డరులు యిత్తురను నమ్మకము మాకు గలదు.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగంవరదలు, 25 చైకాలజాకరోడు - చుదాను.

వెల్లింగుటన్ సిసీమా

కి 3-24 శనివారము నుండి 14-8-24 తేది శుక్రవారము వరకు
సా 6-15 x ౧౧ కుతిరోబు చెండుప్రకర్షములు. రాత్రి 9-30

కిని, అదివారములందు 8-15 గంటలకుమాడ యూనివర్సల్స్
తండరింగు కిరియల్. సోమవారం 10-8-24 తేది సా ౧౧ కుతిరోబు
6-15 x ౧౧ సిసీమాప్రకర్షము. మంగళవారం 11-8-24 తేది
రాత్రి 9-30 x ౧౧ విలియంహార్వూగనుకాన్ గుర్తుపాటి.

ది సోషియల్ బుక్స్ సీర్

జాక్ మల్ హాల్ యొక్క ధైర్యసాహస ఆత్మద్భుత
చర్యలను చూచి తృప్తి చెందవలెను.

5, 6, 7 ఉపకథలు, చెండవారము, 6 భాగములు
ఇంటర్ నాష నల్ న్యూసు, మాస్కోను చూపబడును

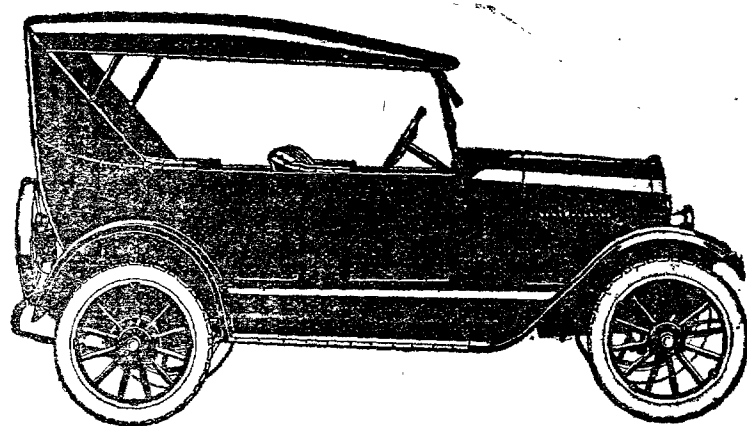

డూరన్టు

డూరన్టు గడచిన కిరీ సంవత్సరములనుండి పలుమోస్తరులలో
బుడ్లను తయారుచేయుచున్నను కడపట ఎట్టిలోపములు లేక మిక్కిలి
శ్రేష్ఠమైన బండిని తయారుచేయ గలిగెను, దానికే తనజేరును
పెట్టెను, అబండియే

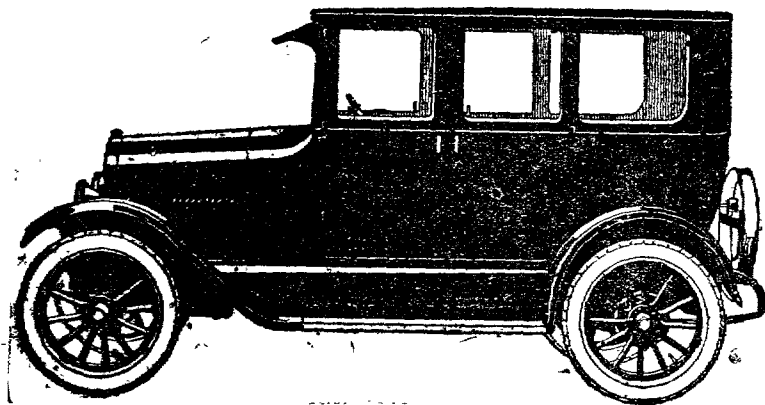
డూరన్టు అని పిలువబడుచున్నది.

రగ్ బి 15.6

రగ్ బి టూరింగు

... రుప్ 3,000

రగ్ బి సెడాన్

... రుప్ 4,500

స్వాభావికమైన గురుతులు

కాంటినెన్టల్ రెడ్ సీలు మోటారు.

సిమ్ము హై టెన్షన్ మాగ్నెటో.

ఆటో-లైట్ ఎలక్ట్రిక్ స్టార్టింగ్ థి.

స్పయిసరు యూనివర్సల్ జాయింట్లు.

టిమ్ కెన్ ఆక్సెల్సు, బేరింగులు.

హై-ఆర్టును వ్యాకువమ్ ఫీడ్ టాంకు.

ధ ర లు

కూప్

... రుప్ 4,250

కమ్మియల్ చస్సిస్

... ,, 2,300

SPENCER & Co. Ltd. MADRAS & BRANCHES

అలహాబాదు, నరముల బలహీనము

రక్త హాతి

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

నిరపున ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణనదియ; 30,000 వైద్యులు నిరపున నిచ్చు వారు. డెస్చియన్స్, పారిస్
ఆసు మోటార్స్, గనునియును. ఎక్కడను చిక్కను.

నవలలు

సరస్వతీ గ్రంథమండలి

నవలలు

రాజమహేంద్రవరము

ప్రకాశకుడు: ఆర్థేష్ లింగ్మన్

సంపాదకుడు: తల్లావట్ల లక్ష్మణకర్తాపత్రి

ఇందు విశేషముగా మనోహర కథాకల్పితంబులును, భావపూరితంబులును సవరణభరితంబులు నగు చారిత్రిక—
సాంఘిక—సాంసారిక—అపరాధపరిశోధక—నవలలు, ముచ్చటైన బొమ్మలతో ముద్దలంబున క్యాలిగ్రాఫ్ లెండుతో
డెస్చియన్స్ రమ్యాను 200 పుటలతో రెండుమాసముల కొక్కటిగ వెలువడుచుండును. వెలువడు ప్రతిగ్రంథమును
పోస్టేజిగా రు ౧-౧-౦ వెలకు జంబాదారులకు బంపుచుండుము. చంబాదారుగ కేరవారు ప్రవేశమును ముందుగ
నాలుగణాలు చెల్లింపవలెను.

ఆంగ్లభాషానవలారచయితలలో నగ్గణ్యుడగు నుప్రసిద్ధరెయిసాల్పు కవిమయ్యనిచే రచియింపబడినదియు నాంధ్ర
పత్రికా సహాయసంపాదకులగు శ్రీమెయ్యమాడి శేషగిరిరావుగారిచే వ్యాదయాకర్షణముగా వ్యయమధునైని నాంధ్రీక
రింపబడినదియు, నీమండలినుండి పదునైదవగ్రంథముగ వెలువరింపబడునదియు నగు **‘పాస్టు’** అను సత్యధృత సంఘట
నలచే నలరూ 3౧౦ పుటలుగల మొదటిభాగము-క్యాలిగ్రాఫ్ బయిండు నవలరాజము నిధిమగుచున్నది. పోస్టుఖర్చులు
గాక చంబాదారులకు రు ౧-౦-౦ ఇతరులకు రు ౧-౨-౦ **అభాగిని** అను సాంఘికనవల అనుబంధగ్రంథముగ వెలు
వడుచున్నది. పోస్టేజిగాక చంబాదారులకు రు ౦-౨-౦ ఇతరులకు రు ౦-౧౨-౦.

లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమూల్యమైన మాత్రలు మొదటిరకం కస్తూరి, మంజుమృతపుష్ప, పచ్చకర్పూరము, అతిసంకరాదులగు వన
మూలికలు చేర్చి కాయగూరయబడినది. ఆక్షేపకరమగు ఏకమృతకాని యిందులో చేరుటలేదు. కసివిద్య, కాలు
ర, బాలికలు, యవ్వనులు కరణులు, ముదిలారు ప్రతియొక్కరు తీసిని సాధారణరంగులు లన్నిటికిని ఆను
పానధేదముతో వాడతగినది. విద్యుత్తు, బాలింతలు ఇది సుంజీవివంటిది. వేసకు నేలుబుడ్లు అనుచున్నది.
250-300 మాత్రలు గలబుడ్డి 1 కి 0-4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0 పోస్టుఖర్చులేదు. ఈ దిగువ తెలుపబడిన బొమ్మ
ములు అని ఏయే వ్యాధికి గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినవి అందుకు యేలాటి సుంజీవామేలేదు. తప్పక వాడి
చూడుడు. (1)

సారస్వతానమః:—రక్తకృద్ధి, బుద్ధిశక్తిని, జ్ఞాపకశక్తిని హెచ్చించును. బుడ్డి 1 కి ౪ రు 1.0-0.

బాలసుఖోదయః:—చిన్న పిల్లలకు బలమిచ్చు దివ్యమము. శిశుగానుండును. గుణ మర్థధృతము 0-12-0.

భావనలీక రసాయనం:—పితృసంబంధమైన క్యాధులు, వాంతులు, అతిరి కటాపంచలైపోవును. రు 1.0-0

వాలగజకేసరిలేహ్యము:—సర్వవారములకు అతిరి మందగించుట మలబద్ధము మొదలగువాటికి చెట్టినది విశమురు 2.

మా బొమ్మలగుణము ఒకసారి కొనినవారికే తెలియును. ఒకదాని మాత్రం కొనిన పిదప ఎన్నడును మాత్రం నే కొనెదని
మాధ్యమముగ నుండును. పాశ్చాత్య సెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు,
శ్రీ సీతారాధునవైద్యశాల, మైసూరు

“ERASMIC” కడుసులభ
SHAVING STICK. మార్గము

ఉదయమున ఎరాస్మిక్ షేవింగ్ కడ్డీతో నబ్బును పట్టించి,
బాగుగా రుద్ది స్వయముగా షేరము చేసుకొనుటయే మంచిపద్ధతి.
షేరము చేసుకొనిన తరువాత చల్లగానుండును, ముచ్చలు
యుండదు. ఆదివము అంతయు ముఖము నిగ నిగ లాడుచుండును.
మతియు నీపు మిక్కిలి అందముగా కూడ అగుపడుదువు.
చూపునకు అందముగా అగుపడుటలో ఒక గొప్పశక్తియు
న్నట్లు మానసిక శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.
గాన నీపు ఎరాస్మిక్ కడ్డీని వాడినచో తప్పక అందముగా కనపడుదువు.

అస్పృశ్యత: నిర్మాణకార్యక్రమము

నిర్మాణకార్యక్రమములోని అస్పృశ్యతా నివారణము సంస్కరణ కానమునందలి పీఠికలోని యొక్కది. రెండును నామ మాత్రములై బూటకములుగా నీలివిపోయినవి. ఒకదానివలన భారత జాతియ మహాభవ్యరా అస్పృశ్యతగా బరగుచున్న ఒక బానిసానికి కమానత్వము నేర్పన చేపారనున్నది. రెండవ దానివలన తామిదివరకు శత్రువులైన యితర జాగరిక రాజ్యముల నడుమ అస్పృశ్యగా నెంచబడుచున్న భారతజాతియను (లిటిషు పార్లమెంటు ద్వారా) యొక్క రాజ్యము క్రియ రానున్నది. కర్మఫలము మానవుల ను గాని దేశస్థులను గాని ఊరక బెడచివెట్టుదు. ఇతరులను హేళనగా జూచి, వారిని పక్షపరచుకొని, వారిపై సర్వాధికారము వహించుకొని నిండువారెల్లరును యెప్పటికొక్కప్పుడు అంతరక్షణ హీనదేశము బొందకమాదురు.

అస్పృశ్యతానివారణము, సంస్కరణ కానము పీఠికయొక్క రెండును ప్రభుత్వమున ఆకాశంకరములుగ నుండుటచే చాలమంది వాటి ననుసరింప బఱులు చేరిరి. రెండవ దానికి లోబడినవాడు మితవాదులు, సమాచారులను జానుల గడించిరి. మొదటి దాని ననుసరించిన వారికి ను పేరు గడింపలేదు. అనుసరించేయ ముగా నియామితి కను నమ్ముకొనిన మిత వాదులలో ప్రస్తుతము గలిగిన అసంతృప్తి వారి స్వరచనముల వల్లనే చెలియించున్నది. నిరంకుభాధికారవలన యొక్కర కరాధినింప బడినవారు స్వాతంత్ర్యమును యెన్నడు చలంపన త ఖండిరముగా గోరుచున్నారు. వారిజ్ఞానము జూచుచు అస్పృ శ్యతపట్ల మనము జేయుచున్న కార్యకలాప విచారింపుకొన వలెను. లిటిషువారికంటె మనమేమి యొక్కర జేయులిగితి మను క్రక్తుకు కార్యము సాంపదాయము నంగీకరించి ప్రతి వారును ప్రత్యుక్తమియ్యవలెనున్నది. అస్పృశ్యతానివారణ క్రయత్నము లన్నియు ప్రవాణమునాటి చంద్రునివలె నున్నచు జన్మభూమి పత్రిక సంపాదకీయము నందు చెలిపియుండెను. ఈ విషయమును బోధించుటకు ప్రజలు భజితులమైనారని చెలిపెను. కార్యము ప్రచారకలకు శిక్షణమర్మము లేకుండుటయే మన ప్రయత్నముల నిష్ఫలమగు ఓట కారణము అగుచున్నది. లిటిషువారి పరిపాలనాండలి లోపముల నెంచుట వేరుకెట్టి, మనసోదరులను భవించుచున్న సాంఘిక దురవస్థను గూర్చి యొక్కరకు చలపోయించునదివో నెంక నే మన గమ్యస్థానమునకు సగము దూరము చేరగలుగు యము. ఇతరులకు న్యాయమొసంగుట న్యాయమని బోచుటయే గాక వారి నాత్మలను వారి కీటుకుండుట ఘోషాపమను భయముగూడ గలుగవలెను. అన్యాయ మొనర్చుటలన భీతికలె చును. ఈ భీతిని తొలగించుటకు న (క్రిమినల్ నామరుల ముగా నుండవలెను. మనము జేసిన దుష్కర్మకర్తకు ప్రతిఫలముగా నాలుగు రెట్టధికముగ మంచి నొప్పి మనమును మార్చుకొనుటయే సక్రిమర్తనము. ఇంతకు తక్కువగా మరేమి జేయబడినను, అది బూటక మగును. మనము ఖరీదీయవలెను, ఎంత నిరక్షరమవుము, జ్ఞానూన్యలైనను నిమ్మకాకుల వారు సంతృప్తిబడవాలరు. ఖద్దరు నిర్మాణముగావించి 60 కోట్ల రూప్యముల మిగులుకు స్వరాజ్యమున కంత యావశ్యమో, 6 కోట్ల నిమ్మకాకుల సద్ధ రించుటయు అంతకంటె అత్యవశ్యకమైన అంశము.

కాని యితర ప్రామాఖ్య కర్త క్యమును మన జేత నామరులు జేత నేరకుము గ మనింపకుండుట విచారకరము గ నున్నది. అత సర కర్తవ్యములను వెనుకబెట్టి అనవసర విషయములకు ప్రామాఖ్యకానిచ్చుట వివేక కనబడదు. శ్రేయస్కరముగాదు. దురదృష్టవశాత్తులగు మన సోదరులలో సంఘసేనకునిగా 20 యేండ్లనుండి పాటుబడుచుం డుటచే, యిట్టివిషయము అకర్త జాత్రువలన మనము ఆనేక యిక్ష్మలులకు పాల్పడి జేతదౌర్భాగ్యమునకు లోనగుచుమన సోదర జాతియలకు హెచ్చరిక చేయుట నాకు విధియై యున్నది.

నేను ఖద్దరునందు విముఖక గలవాడనిని నా సోద రులు పొర బడెకుండు రని దల చేడను. 6 కోట్ల మంది సోదరులను సాంఘిక దురవస్థనుండి, కార్యమునుండి తొలగించుటకు యితర కార్యములన్నటికంటె యెక్కువప్రామా ఖ్యత నొసగి నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ప్రభుత్వముగా జేయులెని యెల్లరకు చెలి జిబురుచుటయే నా ముఖ్యోద్దేశము. సాంఘిక 60 కోట్లలాభము జాత్ర ఖద్దరు కార్యక్రమము గూడ దీనికి వెనుక రావలసినదే. మానవుడు ప్రపంచమంతయు సంపాదించి తన అత్తనుపోగొట్టుకొనినచో శిష్టసమాజమునందుని కైపు బలికెను. అట్టివాడు తనఅత్తను వెచ్చివానకుట ప్రతిఫలముగా శేమి యాయగల్గును. ప్రపంచమునం దందరులినీ ఒక ఆత్మను కొనలేకున్నపుడు, 60 మిలియను ఆత్మలకు ముక్తి సంపాదించు టకై 60 కోట్ల రూప్యముల త్యజించవలెననుట వింత గానేరదు.

పి. సాలమను,
కార్యదర్శి, నిమ్మకాతుర్గద్దరణసంఘము, మదరాసు

నవీన గ్రంథములు

అచ్యుతుచున్నది.

సభ్యుడైన వ్యాపకభాయి దాస్టికార్, దాఖలు చేసిన
 గూర్చి వనాత్మకతాతి తల్లాగిష్టహాస్. ఏమిటా. తదా. మీస
 నిర్ణయించు. వివాదానికి తర్ఫీ జలాగ్రహ. (ఆ. 10)

2000

మధ్య ప్రాచ్య దేశముల ప్రభుత్వ దళములు కలిసి
తమ ముగ్గురు సైన్యములను ఒకటిగా చేసి - లాహూరు లోని
హుస్సేన్ సేన్ కేంద్రముల నుండి తరలి వచ్చి ఓరీస్సా (భారత్)
రాజధాని 809100 నుండి కలి-మండలము.

* మహాత్ముని కారాగృహ వాసము.

జైయిలు: సూపరింటెండెంటుతో సత్తర ప్రత్యుత్తరములు

(5)

ఎరవాడ జైయిలు, 14-10-22.

ఎరవాడ పెంటలు జైయిలు సూపరింటెండెంటుగారికి:

అయ్యా, ప్రభుత్వము వారు నాకు 'మానెజర్ రెవ్యూ' ను యిచ్చుట లేదన్న తీర్మానమును తెలియజేసింది. కాని ప్రెజిడెంటు సూపరింటెండెంటుగారికి వచ్చి మిగిలు సభాపిం చును మానవత్వమును ఖయిలీలకు వదులుకోవటము కష్టమై యున్నది. ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినది తెలిసింది. ఆవార్త విజమై యెవరో నేను నువ్వల విన్నవణము చేసికొనుచున్నాను. కద్రాను లో సమీక్షకు గాని ప్రతిమానమును ప్రకటించుట 'ఇండియన్ రెవ్యూ' ను యిప్పించ కలసింది.

ఇట్లు మీ విధేయుడు,

మో॥ క॥ గాంధీ

[ఇండియన్ రెవ్యూ యీశులేడు, మో॥ క॥ గాంధీ]

(6)

ఎరవాడ జైయిలు, 20-12-22

ఎరవాడ పెంటలు జైయిలు సూపరింటెండెంటు గారికి:-

అయ్యా, నన్ను మామటకు ఉత్తరపుగావలెనని యీరు ధ్య దరఖాస్తు చేసిన వారిలో, వందేర మోటిలాలు పెహూ, హుక్మీలూఖాను, ముగ్లాలు గాంధీగారలకు అట్టి సత్తర ప్రత్యుత్తరము తీర్పునుంచి రనిమారు తెలియజేసింది.

అందు ముగ్లాలు గాంధీగారు నాకర్హులందుకును, నాపనులన్నియును నాకర్హుల చేయుచుండును. నేను నేను చేసేక వాకు పనులన్నీ కష్టపాతపు పనులన్నీ చూచుచుండును. నేను నిమ్మకాయకర్హులను నేను పనులను చూచుకొనియున్నాను.

వందేర, హుక్మీలూఖాను నాతో రాజకీయంగాను తోడుగా పనిచేసినవారలతోగాక నాకు మాఖ్యమైనవారు. నాతో మును నారయలై యున్నాను.

అట్టి వందేర మోటిలాలు పెహూ హుక్మీలూఖాను ముగ్లాలు గాంధీగారలను రానియకుండ ప్రభుత్వమువారు నిషేధించిరి. కారణములను కనుగొనిన నేను కృతజ్ఞుడను.

ఖైదీలతో మాటాడుటకు సంబంధించిన కారాగార నిబంధనల ప్రకారము చూచినను నైదెన్నిన ముగ్గురు మహిళలును వారి మిత్రులను కారాగారములోనున్న వారిని చూచుటకు అడ్డు అనియే నాకలంపు.

నాతో సంభాషించుటకుగూర్చి ప్రభుత్వమువారి వాంఛ తమల్దేవో నే నెవరిని చూడవచ్చునో, ఎవరిని చూడరాదో, ఆ రానియలినవారిలో రాజకీయకర విషయముల గూర్చియు, నాకు సంబంధించిన పనులగూర్చియు యేమైన తెలిసికొనవచ్చు నో నాతో ప్రభుత్వమువారు నాకు దెలుప గోరుచున్నాను.

ఇట్లు విధేయుడు,

మో॥ క॥ గాంధీ.

(7)

ఎరవాడ జైయిలు, 20-12-22

ఎరవాడ పెంటలు జైయిలు సూపరింటెండెంటుగారికి.

అయ్యా, నేను గుజరత్ మానవత్వములకు 'వసంత' 'సూ ఖాను' అను రెంటి సుపర్యోగింపరాదని ఇంస్పెక్టరు జెనరలు గారు కారణములు దెలుపకుండ యుత్తరపు చేసినటులు మీరు నాతో తెలియజేసింది.

ఖైదీలు మానవత్వములకు సుపర్యోగింపబడుచున్న ప్రభుత్వము వారు గావించిన యుత్తరపులకాడ యట్టి నిర్ణయము నాకు అత్య ర్యవంతము గానియియున్నది. ప్రభుత్వపుట్టిన ప్రభుత్వమువారు ఖైదీలు, రాజకీయకార్యకర్తలపట్టివలెనవత్రికల సుపర్యోగింప వచ్చునని నాకర్హులగుచున్నది. నాకు 'సూఖాను' పత్రికను గూర్చి తెలియదుగాని 'వసంత' పత్రికనుగూర్చి బాగుగ తెలియదు. అది గుజరాతులో సుపర్యోగింప వచ్చును సంబంధ పుగు మానవత్రిక, అత్యధి సుపర్యోగింప సంభు సంస్కృ తైన రా॥ క॥ ర మ ణ ధ ట్టు గా రి సం పా ద కర్తయును నెలకొనుచుండును. ఆపత్రికకు ప్రభుత్వముతో 'నో'

విధముగ సంబంధములవారే చాలకుండి నాకర్హుల (వాయు) చుండును. అందు రాజకీయములను చర్చించుటకునిగాని అందురాజకీయములను చూచుననిగాని. నాకు తెలియదు. ఇంస్పెక్టరు జెనరలుగారు రట్లు చేయుటకు చేయగలరను యుద్దమవును. లేవావంత సమాఖ్యలో ర మ ణ ధ ట్టు కలను రాజకీయముల గావచ్చును. ఇంస్పెక్టరు జెనరలు గాంధీ నిర్ణయించుటకు కారణములేమో విచారించెదరా? అనియునును మార్పు కొననియెడల నాకు గుడంతి సాంస్కృతికతో సంబంధము లేకుండపోవని నుడ దెలుపుచున్నాను.

ఇట్లు మీ విధేయుడు,

మో॥ క॥ గాంధీ.

(8)

ఎరవాడ పెంటలు జైయిలు, 4-2-23

ఎరవాడ పెంటలు జైయిలు సూపరింటెండెంటు గారికి.

అయ్యా, నేనుకీ దటిడినెంబరు 20 వ తేదీ (వ్రాసిన) లేఖకు ఇంస్పెక్టరు జెనరలు గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు బంధువులు మిగిలు సంభాషించుచుండునని తెలియజేసింది. అట్టి సత్తర ప్రత్యుత్తరమును సమయాగ్రహించుటకు ప్రాణితిని నిన్ను తెలియజేసింది.

ఈ ప్రత్యుత్తరము నాకు అత్యంతమున్నది. ప్రెజిడెంటు 27 వ తేదీ నాభార్యగారును భీమరావు సత్యజిత్ గారిని వచ్చివుడు చెప్పినవారికి వివరములనున్నది.

నాతో మాటాడవలెనని నాభార్య దరఖాస్తు చేసికొన్న దానికి ప్రత్యుత్తరము లిచ్చుటకు 20 వ తేదీ నాకు కనిపెట్టుకొని యుండవలసివచ్చెను. నాతో జెప్పెను. నాకు బయ్యగా నున్నదని వదలుటకు పని ఆమెనున్న రాజకీయములను నాతో పూనకువచ్చెను. అట్టి కిందటివాగము ఆమె ననుమతి ధీమత్రాం సలిపింది. ముగ్లాలు గాంధీగారలను, ఆయనవారు 14 యేడ్ల పిల్ల రాధతోను, చిగ్గలూ గాంధీగారు 18 యేడ్లవాడు దిర ఖానుదారులతో నొకడు ప్రభుదాసున్న కారాగార ద్వారము వద్దకు వచ్చెను. అప్పుడే నాతో నాకు మనసిందగ నాభార్య దరఖాస్తుచేసెను. వారిని తొలికి రానియ్యుటకు మీరు అధికారము లేనదియని, మీరు మొదలు వచ్చిన దరఖాస్తును ప్రభుత్వమువారికింపిమనియు, అక్కడనుండి ప్రత్యుత్తరమునకై వేచియున్నామనియు చెప్పెను. ముగ్లాలు గాంధీ గారు ఒత్తికి చేయగా మీరు ఇంస్పెక్టరు జెనరలుకు తెలిపిన తేదిరుట. ఆయన వారిని మాటాడనియ్యుటకు తీర్మానము చేయలేదు. అప్పుడు నాభార్యయు యిరువురము ఆకాంక్షలతో వెడలి పోవలసి వచ్చెను.

ప్రెజిడెంటు 27 వ తేదీని నాభార్యయున్న దఖాస్తులోనున్న మిగిలిన విషయములను నన్ను జూడవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు మీరు చెప్పియు ఆమెకు తెలిపినంతా తెలిసినది నాభార్యగారు జెప్పెను.

మీకుండు వివరములతో నాకు యెన్నయెడలైన తెలిసినంతా అంతయు లన్నియును చూడవలయును. నాభార్య చెప్పిన దాని సవ్యధా గ్రహించలేదని నాకు నవ్వుకమ్.

మీకీ వివరములతో నాకు యెన్నయెడల రాకును, ప్రభుదాసును రాకుండ చేయవలె.

కావున ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యుత్తరమునకు నాభార్య చెప్పినదానికి కల యాభేదమేమో వివరించి చెప్పిన కృతజ్ఞుడను. ఇంతేగాక యీక్రింది విషయములనుడ దెలుపగోరెదను.

(1) కరెక్టర్లకు వందేర మోటిలాలు పెహూ హుక్మీలూఖాను ముగ్లాలు గాంధీగారలకు రానియకుండ యే కారణములచే నిషేధించిరి?

2. ఇటువంటి సన్న చూచుటకు యెట్టివానిని రానిచ్చెదను, యెట్టివానిని రానియిరు?

(3) ఆ సంభాషణ పనులముందు రాజకీయకర విషయములగు ర్చి, నేను ప్రారంభించిన పనులను యిరువురములకును చూపనిగూర్చి యేమైన నేను తెలిసికొనవచ్చునా?

ఇట్లు జేయుటలో సహాయము చేయవలెనని నుద్దేశమును యిరువురములకు తెలిపింపను, వారి గావించిన సత్కారములను నిజముగా తప్పుచేసిన పనులకు తగిన వివరములను

రము అవమానముగానే యున్నదిని తలచవలయును. ఇట్టి దురభ్యాసము మరల జరుగు నావత్తుములేను.

ఇట్లు మీ విధేయుడు,

మో॥ క॥ గాంధీ

(9)

నెం 8322.

ఎరవాడ జైయిలు 10-2-23

ప్రియులగు మేజర్ జోన్నా గారికి. ఇది మీకు ప్రత్యేకముగ వ్రాయులేఖ. ఏలనగా యిందు ఒక కేసుగువాడు వ్రాయు వలసినవానిని వు విశేషము వ్రాయుచున్నది. దీనిని అధికార రీత్యా కరెక్టర్లకింపక తప్పని యెడల మీరు అట్టి జేయవచ్చును.

నిన్న ఉదయము నేను యేమియు వింటి. కొందరు మనుష్యులు కొరడా దెబ్బలు కొట్టుచున్నటులు అనుచుండిరి. నాకు కష్టములు కలెను. కొంతసేపైన పిదప నల్లరెంబరు యెవలూ గోనె నియంతుల కిరి-తి నడిపిచు కొనిపోగా జూచింది. ఒకరికి వీపు అచ్చాదమేమియు లేకుం డెను వారందఱును మెల్లగ వీపులను వంచుచుండిరి. నాతో నో వాధపడుచున్నటుల గనుగొంటిని. వారు నాకు నమస్కరించిరి. నేనును ప్రతివందర మాచరించిరి. వారి నేమో కొరడాతో కొట్టి చుండవలెనని తెలిసికొంటిని. ఆరోజునే ఒక మహిళయును సుకంఠ చేసి దీసికొనిపోవుచుండ జూచింది. ఆ యె న గూడ న మ న గ్గ రిం చె ను. నే ను మామూలు వలె డోరకుండక ఆ యె న యె వ ర ని అడిగింది. ఆ యె న మూల్చేట మహిళనుడని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అదెట్లు అట్టి వారెవరో తెలుసుకొని వారిని నడిగింది. వారును మూల్చేటవారే గాన తెలుసుకొని ఆయన చెప్పెను.

ఈ లేఖను వ్రాయుటలో నుద్దేశము, ఈవందేరకు తిర క్కరించుచున్నవారిని జూచుటకు నాకు తీరుచున్నదేమో తెలుసుకొనటకే వారు తెలివితప్పు వరకే జూచుకొని కనుక జేయుచుండిరి కనుగొంటిని నాని బాగుగ నాలోచించు కొనవలసిందిగ చెప్పగలను. సత్యాగ్రహము ప్రకారము ఖైదీలు సత్యాగ్రహ రుండు జైయిలు నిబంధనలకు లొబడి ఇచ్చినవని జేయవలసియుండును. ఖైదీలలో నెప్పుడైతే ఉండిరి అప్పుడే సత్యాగ్రహము పోవును విశేషము మరునరమానను జరుగుచు అపరాధము కారణము అన్నయెడల వరల సాత్యాగ్రహము వలంబించవచ్చును. వీరే సత్యాగ్రహమైనయెడల వారికి విషయము లన్నియును తెలియజేప్పగలను.

కారాగార పాలనవిషయములందు ఖయిలీ సంఘము అడ్డుకడుటకు గాని నిహాయము జేయుటకు గాని వీలులేదని నాకు తెలియదు. నేను గావించిన సూచనకు ప్రత్యుత్తరము కొరకు సామూహ్యమును మానవత్వము మొక్కటియే కారణము. సాధ్యమే యెవయెడల యిట్లు దెబ్బలుకొట్టుట నాకుటకు సర్వప్రయత్నముల చేసెదని నేనునున్నెదను. నేను సరియైన ఒక మార్గమును దెలిసింది. నేను జేసెదనన్న పని మీరు అకాంక్షల గైకొని ఉత్తరముగొనినెదనని అట్లు చేయగలరని నేను నమ్ముచున్నాను.

ఇట్లు,

మో॥ క॥ గాంధీ.

(10)

ఎరవాడ జైయిలు, 12-2-23

ఎరవాడ పెంటలు జైయిలు సూపరింటెంటు గారికి

అయ్యా, జరిగినదాని గారు కొందరు మూల్చేట వారితో మాటాడినందులకు కొంత క్షమించింపియు నాకప్పుడే తెలిసింది.

ఇట్లు యెలకొందిరిని ఆశ్చర్యములకు నేను వ్రాయుటలేదు. కాని అశ్చర్యము అంతన్న యెక్కువకంటె నాకు యియ వలెననిగలకు వ్రాయుచున్నాను. ఇట్లు కొకట దుఃఖము తో విలపించుచుగాక మరేభర్తృభావముతో గోనె మన్నాను. ఆ భర్తృభావము గావించింది కనుగాని జరుగరాదుగాయగా డు. మూల్చేటవారలైన కనుబడియెడల ఆయన సత్యాగ్రహమేమైననో వుజేయుటలేదని తిగ్గురింపవలెనని చెప్పవలసి వదిగ నే నా యె న ను కొ రింది. నే ను కొ ర గా జరిగినదాని గారు కదనాలకు. మీరు అయినెద్దకు వచ్చియెడల నేను జరిగినదంతయును మీతో చెప్పవలసినదిగ చెప్పితిని. మాద్రక్షకును వధ్య యెవరికినో నేను మాత్రత నితరులకు సోమవారమునకే చేర మీరురారు గాన, రేపువచ్చి నవ్వుచు మీరు చెప్పవలసింది, నాకు క్షమించింపవలెనని నేను అత్యధా తలంపుచున్నాను. ఆచేసినవనిలో కష్టమున్న యెడల నిజముగా తప్పుచేసిన పనులకు తగిన వివరములను

* (మొదటిపాము లేఖను యిదివరలో ప్రకటించితిమి. ఇప్పుడు 5 వ లేఖనుండియు ప్రారంభము.)

[ఈ ఉత్తరప్రభుత్వములు జరిగినవి నడు ప్రభుత్వములైనందు టెన్నికవారి ఆగమముల నీ నిషేధించిరి యిట్లు కారణమును దెల్పిరి. వారి ఆగమముగొప్పిచ్చిది ప్రజాక్షేమమును విచారించి యుట. ఇక ముందును.

దొవరునభ్యుత్తర మేజరు ఆఫ్ కాలాస్ ప్రభుత్వ కి
ప్రమాణమును గైకొనువరకు పార్లమెంటులో పానమాను లంక రిపి
తను డిల్లీ ప్రాంతమును తెలియజేయుటకు తన స్థానమును లోబ్బి
యిరని నిశ్చయించిరి. దీనినే మరల ఎన్నిక జరుగును.

మదరాసు కార్యరేఖ

బడ్జెట్ గ్రాంటులు

బడ్జెట్ ఎన్ని పేటలను ఆలోచించుటకు కార్యరేఖను సభ మరల గడచిన కనివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. ఆధ్యక్షుడు వి. తిరుపతిస్వామిగారు ఆగ్రాస నాధిపత్యము వహించిరి.

జంతుశత్రుత్వము

పార్కులోని జంతుశత్రుత్వములపై ప్రత్యేకింపబడిన రూ 20.00 లతో క్రొత్తగా జంతువులను కొనుటకు గాని కాలను మరమ్మత్తు చేయుటకు గాని చాలవనియు రూ 1,00,000 లు కావలసియుండు ననియు కే. సి. దేశికాచార్యగారు చెప్పిరి.

వరదరాజునాయుడుగారు ఆమోదించిరి.

జంతువుల కాపర మిడుచుచున్నవాడు వస్తువులయందు మోసము చేయుచుండెను విషయము వాస్తవమేనని యి. టి. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యగారు అడిగిరి.

వాస్తవమే కాదో తమకు తెలియదనియ, కాని ఆతనిని సందేహించుట కవకాశముమాత్ర ముండెననియు అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

శ్రీరామ మంగీకరించెను

మాచుటకు వచ్చువారి నిమిత్తమే ఒక ఫలాహారకాలను ఏర్పాటుచేయుటకై రూ 2,000 లను ప్రత్యేకింపు డని భక్త శత్రులనాయుడుగారు కోరిరి.

జంతుశత్రుత్వములపై వెదదైనందున, రెండుఫలాహారకాలలుండవచ్చునని యుపపాదకుడు చెప్పెను.

ఉపపాదన అంగీకరింపబడెను.

ఎల్క్రిక్ ఎంజనీయరు అలవెస్సు ఎంతో డాక్టరు ఉస్తాను సాహెబుగారు తెలిసికొనగోరిరి

వివరములను ముందు చెలిపెదనని కమిషనరు చెప్పెను.

నాగస్వంవాద్యము

మేనేజరునుకై ప్రత్యేకింపబడిన రూ 500 లకు బదులు రూ 1,200 లుండవలెనని టి. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యగారు ఉపపాదించిరి. ఇందులకై రూ 1000ల వరకును ప్రత్యేకింపబడెననియు, స్థలమును ముందు నిర్ణయింపవచ్చుననియు కమిషనరు చెప్పెను.

ఆ సామ్యును అన్ని దివిజనుల ప్రజలకు లభించునటులు ఖర్చుపెట్టవలెనని రంగ నాథంకెట్టిగారు కోరిరి.

మొత్తముమీద రూ 10,000 లను ప్రత్యేకింపవలెనని వ్యాసారావుగారు కోరగా, అంగీకరింపబడెను.

పార్కులు

నగరములోని పార్కుల మరమ్మత్తునకును పోషణమునకును రూ 5000 లను ప్రత్యేకింపవలెనని భక్తశత్రులనాయుడుగారు ఉపపాదించిరి.

ఉపపాదన అంగీకరింపబడెను.

కొన్నిచర్య

కార్యరేఖను సభలవర్యను సంపూర్ణముగ రిపోర్టు చేయుట యవసరమని సామి వేంకటాచలంకెట్టిగారు చెప్పిరి. కాననసభచర్యలపై కౌన్సిలుచర్యయును పూర్తిగ రిపోర్టు చేయుచు ఏర్పాటుల గావించు మని అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

ఎల్క్రిక్ కాఖాని కూలీలను నినకూక్రింద గాక, మానకూలీలవలె సుండునట్లు ఏర్పాటు చేయవలెనని వ్యాసారావుగారు కోరిరి.

అట్లే చేయుచుంటి మని కమిషనరు చెప్పెను.

లైసెన్సు మానరెంటెండెంటుకు అలవెస్సు మాసమున రూ 20 లనుండి రూ 50 లకు మోచ్చింపవలెనని శ్రీరాములు నాయుడుగారు ఉపపాదించగా అంగీకరింపబడెను.

లైసెన్సు అటెండెంట్లకు ఎక్కువమాసమునకు రూ 60 లను ప్రత్యేకింపవలెనని అధ్యక్షుడుకోరగా, అంగీకరింపబడెను.

మేనేజరుజీతము

కార్యరేఖనుమేనేజరుజీతమును రూ 2000 ల నుండి రూ 4000 లకు మోచ్చింపవలెనని వరదరాజునాయుడుగారు ఉపపాదించిరి.

మేనేజరును అసిస్టెంట్ రెవెన్యూఆఫీసరు గ్రేడునకు సమానముగ సుంచవలెనని తలంపుగలదా యని వ్యాసారావుగారు రదుగగా, అట్టి యభిప్రాయ మేమియులేదని అధ్యక్షుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

మేనేజరు అనుపేరుబదులు కమిషనరుకు పర్సనల్ అసిస్టెంట్ ఓల వ్యవహారంపరాదని డాక్టరు ఆశీర్వాదనాదాయగారు

అనుగగా బడ్జెట్ గ్రాంటులను ముగించినపిదప ఆవిషయములో చించుటకు తగినవ్యవధి యుండునని అధ్యక్షుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

కొంతచర్య జరిగినపిమ్మట, గ్రాంటు అంగీకరింపబడెను. ప్రస్తుత సరిమాను ఉద్యోగి యొక్క ప్రత్యేకముగ అక్కర లేనందున ఆయుద్యోగమును తీసివేయవలె నని శ్రీరాములు నాయుడుగారు రుపపాదించగా, అంగీకరింపబడెను.

కౌన్సిలు గుమాస్తాలకు ఎక్కువకాలము సభలవలన ఉండవలసివచ్చుటచే వారికై మాసమునకు రూ 15 ల నధికముగ ప్రత్యేకింపవలె నని వ్యాసారావుగారు రుపపాదించిరి.

ఈవిషయములందు కౌన్సిలరులు అవసరమైన జోక్యమును పుచ్చుకొనుట యవసరమని అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

వ్యాసారావుగారి యుపపాదన అంగీకరింపబడెను.

కౌన్సిలు అటెండెంట్లకు రూ 10 లు జీతము మోచ్చింపవలె నని డాక్టరు నరేశ మొదల్యారుగారు రుపపాదించగా అంగీకరింపబడెను.

లైసెన్సుగు ఆఫీసరు

మేనేజరు జీతమువలెనే లైసెన్సుగు ఆఫీసరు జీతమును రూ 800 లనుండి రూ 400 లు చేయవలెనని డాక్టరు ఉస్తాను సాహెబుగారు ఉపపాదించిరి.

లైసెన్సుగు ఆఫీసరుకు ఎక్కువబాధ్యత గల పని యుండు ననియు, అతనిని అసిస్టెంట్ రెవెన్యూ ఆఫీసరుతోపాటు సమానముగ సుంచవలెననియు వ్యాసారావుగారు చెప్పిరి.

లైసెన్సుగు ఆఫీసరు జీతమును 250-300 గ్రేడులో నుంచవలెనని కేప్రకాశ మొదల్యారుగారు ఉపపాదించిరి.

మదనగోపాలనాయుడుగారు ఆమోదించిరి.

ఉస్తానుసాబుగారు సవరణ నాశ్రేయించిరి.

లైసెన్సుకాఖా ప్రత్యేకముగ సుండవసరములేదనియు, ఆపనిని ఇతరడిపార్టుమెంటులకు పంచిపెట్టవచ్చు ననియు సామి వేంకటాచలంకెట్టిగారు చెప్పిరి.

లైసెన్సుగు మావరింటెండెంటు కృష్ణస్వామిఅయ్యగారు కార్యరేఖనునందు 24 స వత్సరములనుండి యుండెననియు ఆతని కెక్కువజీతము నిచ్చుట యుచితమనియు, జి. నారాయణ స్వామికెట్టిగారు చెప్పిరి.

రెవెన్యూమెంటు చేయుటకు బదులు ఉద్యోగగులీతముల నిట్లు మోచ్చుచేయుట ప్రజలకు దండుగగ వండునని డాక్టరు రామకామతుగారు చెప్పిరి.

వోటుకుపెట్టగా, ఉస్తాను సాహెబుగారి మొదటియుపపాదన అంగీకరింపబడెను.

సెక్షను మేనేజరుకు రూ 650 లు సంవత్సరమునకు అధికము చేయవలెనని శ్రీరాములు నాయుడుగారు రుపపాదించగా అంగీకరింపబడెను.

అంతటితో సభ ఆపుదలయ్యెను. సభ మరల బుధవారము సాయంకాలము జరుగును.

మాంబళంకి-మును గూర్చి చచ్చింపుటకై కేపు సాయంకాలము ప్రత్యేకపిలవితసమావేశము కూడును.

మాలానా మహమ్మదాలీగారు

అలిఘర్ మసీదులో నువన్యాసము

ఈ నెల 7 వ తేదీ ఉత్తరమునాకు అలిఘర్ జిల్లా మసీదులో ప్రార్థనలైన పిమ్మట నటవేరిన ఇద్దరసంఖ్యాకులకు నారాధకుల గభలో మాలానా మహమ్మదాలీగారు రువన్యాసంవేరి. "తురుష్కులు భిలాఫతును రద్దుపరచుట సంతాపకరము. అటుల చేయుటకు తుర్కీల కిదికావలసిమి నున్నది. అంగ్లీగా తును భాలిఫాద్దతును వెళ్లుటకు నియమింపబడిన భారత మహమ్మదీయ ప్రతినిధులకు భారతదేశ ప్రభుత్వమువారింకను ప్రత్యాభిప్రాయమును వారింకను బయటపెడరలేదు. అంగ్లీగాగారి ప్రతినిధులభి పాతములు ప్రబలుచుండెను. అట్లు నిశబ్దులుటచే అంగ్లీగా ఉద్యోగులతోను భాలిఫాద్దోను చర్చింపగలిగి భిలాఫతు ఆధ్యాత్మిక గౌరవమును గురిం పుద్దినొందిండుట కనుబనగమై భౌతికాధికారులనుగూడ కలుగజేయుటకును, విశ్వ మహమ్మదీయ ప్రతినిధి సంఘమును నెలకొల్పి విశ్వమహమ్మదీయసభను స్థాపించుట దృఢపరచుటకును వారు సంకల్పించిరి. మహమ్మదీయ మతమును సారము భిలాఫత్, మహమ్మదీయమతములలో వఖండ విభాగిని గడిచిన మహమ్మదీయ భిలాఫతును రూపుమాపుటకు కారణదగుటచే నా సంతాపమునంత తీరముచున్నది. టర్కీ దేశమువారు తమ ఆభివృద్ధిని పాశ్చాత్య దేశముల వారు మోచ్చుకొనిరి ననుట సమాన గౌరవమును చూపవలెనని మేలకచే మతవిశిష్టముగా ప్రవర్తింపగల వారిట్లు సానుభూతిచూపుట కవకాశములేదు. మూడేడ్లక్రితము కేసు స్వాగతున రమ్యంబు యందుగ టర్కీ దేశియులు మహమ్మదీయ మతము నవలంబించుచుండెను. బానిసత్వ చాల బాగుండెనని ఆ ఒకతడు మృదువు నాతోననెను. భిలాఫతును నాశనము చేయునాకు అంగ్లేయులైన సరే తురుష్కులైన సరే వారు మహమ్మదీయులకు కేరువులే. టర్కీ బానిసరించుటకు గూడ నిట్టిచూపుటవాస్తవముతో నగి. రింకెదరని పిలువవచ్చు చాలదు. రాజ్యాంగసభాధ్యక్షుడుకు ముస్తఫా కెమలగాతాదికారి మిపు డతి ప్రబలుముగా నున్నను మరల టర్కీయుల రక్తపాతముతో గూడిన విప్లవము కలగగలవను భీతిమీదనే ఆతడు టర్కీయము ర్యమును గోల్పోయెను. విప్లవము కలిగిందో లైకోనాథండును నందలి క్రైస్తవదేశములవారు మరిల వందు చేసికొని ప్రవేశించెదరు ఇప్పుడు కలిగివిజయమంతయు నిస్సంబుమను. ఒదమూము కితాబునుబనుండి నెలకొనియుండిన మహమ్మదీయ మతసాధ్వనములకు రూపుమాపుటకు అనభోలియా వ్యవసాయకులు ముఖ్యముగా నంగీరించజాలరు. శిశ్మమహమ్మదీయ సమ్మేళనము ద్వారాలో జరిగక తప్పదు. భిలాఫతును నాశనములేదుగాన భిలాఫతు సంఘముండుట యిప్పుడు మరింత ముఖ్యము. ప్రస్తుతము భారి ఫానాను పుకపుని నిట్లగునుమిండుట కితరకు చేసిన మహాపరాధమేమో తెలియదు. భాలిఫాతు భారతదేశమున నాశ్రము నొందునలెనని మరమ్మత్తులకు పొందువులు ముఖ్యులు గూడెననాడినది. గాంధీయహత్యుడీ విషయమున నాకిటుల ప్రాసెను.

కేవలసోప్ ఇన్స్టిట్యూట్, కాలికట్.

- వాచ్ మెన్:- గుడ్డలకు, ఇతరవృత్తాంతములకు మిక్కిలి అవసరమైనది.
కోల్ తార:- సకలచర్యవాధులను మధుర్యులయందును, వాటిని రాసీయక అటుకపరచుటకుందును అడుక్తిమైనదని వైద్యులచే కిపార్సుచేయబడినది.
లీఫ్ సోప్:- పట్టువస్త్రములు, మరియు అజేమీస్త్రము సున్నితమైనవాటినిగుంజుటకు అతి శ్రేష్ఠమైనవి.
వజంట్లు:- దివ్యముగా వాసనచేర్చబడినది.
మిస్టర్. ఆదం హాజిమహమ్మదు సేట్, నెం. 7, బందరునీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.
మెసర్స్. టి. సి. రాముడుకెట్టి అంతు సన్న, వియన్ కడెనీధి, తంజావూరు.
మిస్టర్. ఆర్. వెంకట్రామ అయ్యర్ మధుర ఆర్టు హ్యూరియో, మధుర.
మెసర్స్. మణి అంతు సన్, బళ్లారి.
మెసర్స్. ఏ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అంతు సన్న, కాకినాడ.
మెసర్స్. టి. వి. దామోదరం పిల్లే అంతు కో మాచ్చెట్టు వీధి, సెక్ండరాబాద్.
మెసర్స్. డి. వి. నాయక్ బ్రదర్స్, పాళయమ్ రోడ్, కల్కికోట.
మద్రాసు, చెంగల్పట్టు జిల్లాలకు.
దక్షిణ ఆర్కాడు, తంజావూరు పుదుకోట సంస్థానములకు
మధుర, రామనాడ్, తిరునల్వేల జిల్లాలకు
దత్తమండలము, గుంటూరు జిల్లాలకు.
ఉత్తర స్కూరులు, చిత్తూరు, ఉత్తర ఆర్కాడు జిల్లాలకు.
వైజాము రాష్ట్రమునకు.
దక్షిణ కనరా, మలబారు, కొచ్చిన్, తిరువాన్కూరు, కోయంబట్టూరు, నీలగిరి, సేలం, తిరుచనూపల్లి, మైసూరు సంస్థానములకు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥ మార్చి 10-న తేది

సోమవారము

మద్రాసు బడ్జెటు చర్చ

మద్రాసు బడ్జెటు చర్చలన తేలిక ఫలిత మేమి?

ట్రాన్సుఫర్డ్ శాఖలు ఎదుగుతే ఎక్కువ యత్న నిలిచియున్నవి. శాసనసభ్యులు, తమకు గలిగిన విచారమును నూచించిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వము విఫల మయ్యియున్నది. మరింత స్థిరమయినది. పార్లమెంటరీ విచారణ సంఘము రా న క్క ర లేదు. సంస్కరణములు నిర్ధారకము లని, దానియంతట యదియే వెల్లడి యయ్యెను. మంత్రు లయినను, ఏమని ప్రయత్నింప గలుగుదురు? పానుగల్లు రాజా గారు మద్రాసు బడ్జెటును కఱపు బడ్జెటుని పిలిచిరి. ట్రాన్సుఫర్డ్ శాఖ లభిస్తున్నది యగుటకు డబ్బు లేదని పలికిరి. విద్యకును, వైద్యమునకును, ఆరోగ్యమునకును, డబ్బెక్కడనుండి వచ్చునని యడిగిరి. మొత్తముమీద "నీ చేతను నా చేతను" అను రీతిని డబ్బు చాలక నేమి, మంత్రుల లోపముచే నేమి, ఆంతః కలహములచే నేమి, సంస్కరణముల యుపయోగ రాహిత్యముచే నేమి, ట్రాన్సుఫర్డ్ శాఖలు కృశించి నవి. జన్మింపజేయునకు జెందిన, ద్విస్థిపాలు రత్న స్వామిగారు మంత్రవర్గమునకు హేతు లయినను, ఏమని బలికిరి? పార్లమెంటు శాఖ మిక్కుట మగు నవజయము గాంచె నని నడిపిరి. తిల పెట్టబడిన పరిశ్రమ లన్నియు నిష్ఫలము లయినవి. పరిశ్రమల చట్టము ననుసరించి సహాయముబొందిన పరిశ్రమలు గ ను పింపవు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణము చూపుమేరలో లేదని, అధికసభ్యుని ప్రసంగముబట్టి గ్రహింపవచ్చును.

నూతన పార్లమెంటుకు మంత్రులుగ శివజ్ఞానం పిళ్లగారు ధనాభావముగూర్చి విచారము నూపిరి. పరిశ్రమల చట్టము ననుసరించి ఎవరికిని యంత వరకు ఋణముల నిచ్చియుండలేదని యొప్పుకొనిరి. పార్లమెంటు శాఖవారి ప్రయోజన రాహిత్యము వెల్లడియగుచున్నను, రాటపు పరిశ్రమనుగూర్చి డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యులుగారు చేసిన విన్నపము మాత్రము మంత్రులకి సరిపడలేదు. వెనుకటి పరిశ్రమల మంత్రివలెనే, వీరికిని రాట పనిన గిట్టదు. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యులుగారు, రాటపు యుపయోగమును గూర్చి చక్కగ ముచ్చటించి, బడ్జెటుచర్చకు కొంత ప్రాణము గలిగించిరి. కాని శివజ్ఞానం పిళ్లగారికి, రాటపు పరిశ్రమ అధికముగ నవ్వరాజుక పని దోచెను. ప్రపంచపు పోటీకి తాము కడి బనికి రాదట. ఇంతవరకును దండుగబెట్టిన డబ్బులో కొలదిభాగమును రాటములకింద నుపయోగించి యున్నచో, పరిశ్రమలమంత్రి కొంతవర కయినను ప్రపంచమును తలయెత్తిచూచుటకు ఏ లుండజేసిది. ఏమని జరుగలేదని చెలిపి చేతులకాపుట కవసరము లేకుండజేసిది. కఠపుచే మామచున్న పశ్చిమాంధ్ర దేశమునకు చాలవర కుపకాంతి గలిగెడిది సుబ్రాహ్మణ్యులుగారు, రాటపు ప్లాట్ల రీలను బెట్టవలయు నని గోరలేదు. ధనవంతులు పెట్టుబడిపెట్టి విపరీతలాభ మును గణించుటకు రాటములు పనికిరాని మాట నిశమి. మంత్రులకి దృష్టి ఎంతపెప్పును లక్షలకొలది పెట్టుబడితో గూడిన మిల్లులవంకకు మాత్రము

స్వల్ప పరిశ్రమలకు సహాయము జేయలేని మంత్రులు, పెద్దమిల్లుల కెటుల సహాయముజేయ గలరు? మిల్లులవలన నెట్టిలాభముగలదో, బొంబాయిలో నిపుడు ప్రబలియున్న దుస్థితిచెలుపకనే చెలుపుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలోవలె, హిందూదేశమునంతను మిల్లులతో నింపుటకు సాధ్యము గాని, వాంఛనియముగాని గానరదు. మిల్లులతో నిండియున్న ఇంగ్లాండులో నిపు డెట్టిస్థితి గలదు? పని పాటలులేక పలువు రల్లామచున్నారు. ధనవంతులకు సాశ్చాత్యదేశ పరిస్థితులే విషమముగనుండ, హిందూదేశము పాశ్చాత్యదేశముల నవలంబించి త్వరితముగ నభివృద్ధి జెందగలదా? రాటకును చే పట్టుటవలన, దేశమున కెట్టి లాభముగలదో సుప్రసిద్ధ రసాయన శాస్త్రజ్ఞులగు ఆచార్య ప్రభులచంద్ర రేగారు పలుమార్లు వివరించియుండిరి. మంత్రులకి కన్న, వీరెక్కుడు అనుభవజ్ఞులనియు, ప్రామాణికులనియు, జెప్పవచ్చును. రాటము జనసామాన్యము కొరకుదేశంపబడెను గాని, ధనవంతులగు యజమానులకొరకుగాను. ఒక్కపూటకయినను సరి పోయెడి గంజలేని జనసామాన్యమునకు, రాటము ఆత్యంతానుకూలమయినది. సంవత్సరములో విశేష భాగము పనికి నల్లాడచుండెడి రైతులకు రాటము పని గల్పించి, వారికి జీవనోపాయము జూపగలను.

రాటమును పురుషులుమాత్రమేగాక, స్త్రీలును, బాలుకును, బాలికలునుగూడ తిప్పగలరు. ఎంతలో బోయి కూలినాని జేసికొనుట కన్న, ఎవ రింటిలో వారు గూర్చుని కుటుంబ మంతయు రాటముచే నూలు వడకుచుండిన, కఱ వంతరించును. రాట ములకింద పరిశ్రమల మంత్రులుగారు కొంతడబ్బును వినియోగించి యున్నచో, అందుకు దగిన లాభము వెంటనే ప్రత్యక్ష మయ్యెడిది. కాని వీరి నికను ప్రతిష్ఠ పట్టుకొని బాధించుచున్నది. విద్యాశాఖా మంత్రి యగు పాత్రోగారు మాత్రము, పాతశాలలలో రాటములను ప్రవేశపెట్టి నూలు వడకుటను నేర్పుటకు తమ కధ్యంతరము లేదని చెప్పి, శివజ్ఞానం పిళ్లగారికన్న కొంచెము డూర దృష్టి జూపిరి. మంత్రులవిషయ మింతిరుననుండ, కార్యనిర్వాహక సభ్యుల ప్రసంగమైతే అభివృద్ధి నేమాత్రము నూచించుట లేదు. డబ్బు లేదను మొర, వీరి నుండియు వెలువడుచునే యున్నది. సెటిల్ మెంటు విషయమై చట్టము నొకదాని నిర్దింపబోవును, మద్రాసు ప్రభుత్వముబాటి సెటిల్ మెంటు రేట్ల నిశ్చయంబుల బెంచుచున్నారు. బల్లారి, తంజావూరు, తిరుచూరుల్లి మొదలగు మండలములలో రేట్లను హెచ్చుజేయుటవలన, ప్రజలలో ఎంత యసంతృప్తి ప్రబలి యున్నదో చెప్ప బసలేదు. ఇందును గూర్చి రంగస్వామి అయ్యంగారు, సామాన్యశాసనసభలో ప్రశ్నించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వ మునా రిచ్చిన జవాబుబట్టి, మద్రాసు ప్రభుత్వము వారొక చట్టమును తాత్క్షను నిమిత్తము తమకు బంపి రనియు, గవర్నరు బనరులుగారి విషయముగూర్చి యోచించుచున్నారనియు, గ్రహింపవచ్చును.

అట్టి సందర్భములలో జరిగెడి యాలస్యమును గుర్తించి, రిసెటిల్ మెంటు ప్రయత్నములను నిలిపి వేయవలయు నని, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని గోరెదరా యని యడుగగ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారిందుకు బూసగని, బట్లరుగారు బహు జెప్పిరి. రిసెటిల్ మెంటు పేరుబెట్టి, దేశము కఱపుచే బాధ పడుచున్నను, పన్నులను హెచ్చించుట కధికారులు పూనుట, ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమునకు ఫలిత మగు చున్నది తాసనసభవారి యనుమతి గైకొని గాని సెటిల్ మెంటు రేట్లను, వృద్ధిజేయవలదని, వాయింటు కమిటీవారు చెలిపినను, ఇంతవరకును అధికారు లిందుకు బూసక తమ యిచ్చవచ్చినరీతిని బ్రవర్తించు

చున్నారు. సంస్కరణముల మూల ద్వైతమునకు భంగము కలిగించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారయినను సోయగు మార్గమును ద్రొక్కుటకు ముందుకు వచ్చుటలేదు. ఇక జయిల్డ్ స్థితి ఎంత ఘోరముగ నున్నదో, జయిలు కమిటీవారే వివరించిరి. జయిలు కమిటీ నూచనల నింతవర కమలులోనికి దేలేదు. అడమిచ్చుదీవులకు ఖయిదీలుకు బంపవలదని నిర్ణయంపబడినను, కలువర నక్కడకు బంపియుండిరి. రాజకీయ నిర్బంధితులకు జయిలులో గలుగుచున్న బాధలు అశ్చర్యపూర్వకము లుడుచునే యున్నవి. వండితవాజిపాయిగారి మరణ మిట్టిదుస్థితికి ఫలితము. లోకాశీతపురుషులగు గాంధీమహాత్ములకు సయిము, జయిలులో నెట్టికష్టములు గలిగెనో, వారు ప్రచురించిన తేఖలలో విశదమయ్యెను. మహాత్ముడు చెలిపినటుల, జయిలు కరిపాలనలో మానవ హృదయము లోపించి యున్నది. భూతదయ గనుపించదు. మద్రాసుజయిలు పరిపాలనమును సంస్కరించు ప్రయత్నముగాన రాదు. లా, ఆర్డరులను నిర్వహించుటలో మద్రాసు పరిపాలనము మొదటినుండియు కఠిం త సధికముగ గనుపఱచియున్నది. సుప్రసిద్ధదేశభక్తులు పలువురు నిర్బంధితులయిరి. ఇప్పుడు సయితము మరల నిర్బంధ ప్రయోగము ప్రారంభమయినది. ఇందు కేమియవ సరముగలిగెనో, లామెంబరుగ సర్ సి. పి. రామ స్వామి అయ్యరుగారు చెలుపకబోయిరి. సి. ఐ. డి. శాఖవలన మితిలేనిలాభము గలుగుచున్నటుల వీరు బలికిరి గాని, సుప్రసిద్ధ దేశభక్తుల నీశాఖవారు వెంటాడుచున్నవిధము జూచిన, ఎట్టివారి కయినను దుస్సహాయుగ దోషకమానదు. అసహాయవాదు లే పనిచేసినను బహిరంగముగ జేయుచుండ, వీరిని వెంటాడుటలకో చెలియదు. లా మెంబరుగారికి గూడ సి. ఐ. డి. బాధలు కొంతవడి చెలియకపోలేదు.

ఉప్పు కన్నుకును రాష్ట్ర కప్పములకును ఆర్థిక సభ్యుడు ముడిబెట్టుట భావ్యముగ లేదను నభిప్రాయమును పలువురు చెలిపినను, యూ ర పి యను సభ్యులకు ఉప్పు కన్ను విషయ మంత ముఖ్యముగ దోష లేదు. ఉప్పుకన్నును నిలిపియుంచి, రాష్ట్రము లకు లాభము చేకూర్చవలయునని వీరు నూచించిరి. వీరితోబాటు పానుగల్లు రాజాగారు గూడ నిటులనే వాదించుట విచిత్రము. ఉప్పుకన్ను విషయమై పట్టు డల జూపుట, సంభావ్యముగాదని, వీరు హిత మొస గిరి. ఉప్పుకన్నుయొక్క కఠినము వీరికింను దోష లేదు గాబోలు. గుంటూరుమండల ప్రతినిధి యగు పి. సి. యెతిరాజులనాయుడుగారికి గూడ, ఉప్పు కన్నును నిలిపియుంచిన అభ్యంతరము లేదు. పల్నాడు ప్రజలకు నీళ్లు ముఖ్యము గాని, స్వరాజ్యము గాని, స్వతంత్రులుగా ఆంధ్రరాష్ట్రము గాని అక్కరలేదని తెలుపుటలో, నాయుడుగారు చూపిన సాహసము అద్భుతము. ఇట్టి యభిప్రాయముల చెలుపుటలో సర్ ఉమర్ హయాతు ఖానుగారొక్కరే వీరికి సాటిగ గనుపించుచున్నారు. పుష్కలముగ ఆహారము గాని నీరుగాని ప్రజలకు లభించుటకు, స్వరాజ్యమే మూలసాధన మను సంగతి వీరికింకను గ్రాహ్యముగాలేదు. స్వరాజ్యము ననుభవించవంతవరకు, తిన్నతిండిగాని నీరుగాని జీర్ణమై ప్రజలకు పుష్టి నొసగదని, వీరు కనుగొన వలయును. స్వాతంత్ర్యవిహీనమగు జీవన మొక జీవ నము గానరదు. తాసనసభ్యుల కింకను, వారిబాధ్యతలు చెలియలేదు. వీరి యభిప్రాయము తెలుచున్నను, దేశస్వాతంత్ర్యము లభించినగాని, తమకు మోక్షము లేదని ప్రజలు గ్రహించిరనుట తథ్యము. అందుకు వారికి నంతన్న వినియోగింపవలసిన తరుణ మా సన్నమయినది. సంస్కరణములను నమ్ముకొనిన ప్రయోజనము లేదని వెల్లడి యయినది.

మొలవరం బాలభారతి సమాజము, బెజవాడ

ఈ సమాజమువారు నెలదినముల మైకలము నుండియు, చెన్ననగరమునందు నాటకప్రదర్శనముల గావింపి, పౌరులకు ముదము గొల్పుచున్నారు. సుకసిద్ధులగునట్లులచే నిండి, ఆంధ్రదేశమున ప్రసిద్ధిపడసి, మొలవరం జమీందారు గారి పోషణకింద స్వాతిగాంచుచున్న, యీసమాజము ప్రధానగరమును చెన్ననగరమునకు విచ్చేసి ప్రదర్శనా కౌశల్యము జూపుటవలన, ఆంధ్రదేశ గౌరవము నిరుమడిగిపోవడము జరిగినచో, తగిన పోత్సహము గలుగకున్నచో, సమాజమువారివిషయము సంతక పాటించ నవసరము లేదు. చెన్ననగరములో సమాజమున కయినను డబ్బు సభికముగ గడించుము. కాని విద్యా సేకుల యభిమానాదరణ బాత్రుగటచే గలిగెడి సంతృప్తియే, య సమాజమున కెంతయు ప్రోత్సహకరముగ నుండ . ప్రదర్శనములకు వన్నె చేచ్చుచున్న, నటుల సామర్థ్యములను వివరింప నవసరము లేదు. స్వయం, సంగీత మాధుర్యమును, భావప్రద య, అను కూలాభినయమును, సామాన్య య, రారు చున్నవి. నాటకకళాపోషణకో తమజీవితమును నిండుకై ధావర్షు యిచ్చుచున్నారని యె

పాత్రము. ఈ నాటక సమాజమువారు శేషటిక సము కడపటి నాటకమును ప్రదర్శించి, చెన్నపురిని విడిచెదరని వినుట కెంతయు చింతబాడము చున్నది. అనివార్యములగు కారణములచే వీరింతర్వరలో వెడలిపోవలసి వచ్చినను, ప్రతిసంవత్సరమునను వీరు చెన్నపురికి విచ్చేసి తమ కౌశల్యమును గనుకజుచెదరు గాక యని కోరెదము. చెన్నపురి పౌరులు వీరి ప్రదర్శనముల గాంచి మెచ్చి రనుటకు, నటుల కిదివర కొంగబడిన పతకములును, శేషటికన మొసగ నన్న బహుమానములును, ప్రబల నిదర్శనములు. బాలభారతి సమాజము చిరస్థాయియై నిలిచి, నాటకకళాభివృద్ధికి తోడ్పడు గాక యని, పరమేశ్వరుని ప్రేక్షకుల నాటకముల సంఖ్య బోగి పోవుచున్నది. నటుల సంఖ్యయు విస్తార మగుచున్నది. ప్రదర్శన రీతులలో విశేష మగు మాధుర్యముగలుగుచున్నది. వ్యక్తుల సామర్థ్యము ననుసరించి, ఉపాసకాల ననుసరించియు, భావప్రదర్శనము మారుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు పేర్గాంచిన నటులు బయలుపడెరు చున్నారు. కాని, నటు లేమార్గమును ద్రోక్కవలెనో, ప్రమాణ మేమియో, ఇంకను నిర్ధారణము గాలేకు. సంగీత మక్కరలేదని కొందరు వాదించుచున్నారు. హస్తాభినయమునకన్న ముఖమునందే వివిధభావములు ప్రదర్శిత మగునటుల జేయవలయునని కొందరు బలపరుచున్నారు. బయటపూవు ప్రదర్శనములు, ప్రదర్శనరీతులందు వివరితపు మాధుర్యతెచ్చి పెట్టుచున్నవి. ప్రాచ్యుతాశ్చర్యరీతులకు సంఘర్షణము గలిగించుచున్నది. నటులు, నాటక గ్రంథకర్తలవై విశేషముగ నాధారపడియుండును. గ్రంథకర్తలును, నటుల రీతుల ననుసరించి నాటకములను రచించుచున్నారు. పార్శ్వమట్లుగావలసిన వారికి జాప్తిపాటలను రచించెదరు. పద్యములు గావలసినవారికి పద్యములను, గద్య కావలసినవారికి గద్యము, దీర్ఘ సమాసములు గావలసినచో దీర్ఘ సమాసములను, సులభతైలి గావలసినచో సులభతైలిని, నాటకములలో జేర్చుచున్నాడు. తమయిచ్చ వచ్చినరీతిని రచించెడి గ్రంథకర్తల నాటకములు మూలబడియున్నవి. ప్రస్తుతసమయమున, నాటక కళాభివృద్ధి నిర్ణీతమగు మార్గము ద్రోక్కటలేదు.

ఆంధ్ర ల గాంధీ మహా తు ని పు జ్జోత్సవ

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

	వాగ్దానములు
ఇదివరకు	5018-4-0
కరెడ్ల రామయ్యగారు, గుడివాడ	60-0-0
నందివాడ రాజగోపాలరావుగారు, గుడివాడ(వార్షికముగా)	60-0-0
మొత్తం	5680-12-0

	వనూళ్లు
ఇదివరకు	3002-4-0
(గుడివాడ, కృష్ణా జిల్లా)	
ఉప్పులూరి ఆదినారాయణమూర్తిగారు	100-0-0
పల్లూరిపల్లి వెంకటరత్నంగారు	100-0-0
సూరి వెంకటసుబ్బారాయశాస్త్రిగారు	50-0-0
కలిశపూడి శ్రీశైలముగారు	10-0-0
కూడిభాట్ల మార్కండేయశాస్త్రిగారు	30-0-0
అమలాపురం తాలూకా	
కళా వెంకట్రావుగారిద్వారా	244-8-0
సి. హెచ్. వి. సుబ్బారావుగారు, కలకత్తా	8-0-0
మొత్తం	3544-12-0

ప్రదర్శనపు యోగ్యతాయోగ్యతా నిర్ణయించుటకు, విమర్శకుని స్వాభిప్రాయమునకప్పు వేరొక ప్రమాణము గానరాకున్నది. సంస్కృతనాటకముల రీతుల నిప్పుడనుసరించుటకు, వీలుపడుటలేదు. కాలము మారిపోయినది. పాశ్చాత్యవద్ధతు లిక్కడకు సరిపోవు. నటులు, తమప్రతిభావిశేషము ననుసరించి ప్రదర్శి పవలయునా? లేక, బాహ్యప్రమాణమును జేనినయినను సనుసరింపవలయునా? కవులకు లేదు యిచ్చవచ్చినరీతిని నాటకముల రచించి, ప్రతిభను జూపుటకు స్వాతంత్ర్యము గలచా, లేక వీరు నటుల మార్గముల ననుసరింపవలయునా? ఇటులనే, లభినయము, సంగీతము, గద్యపద్యములు, దుస్తులు, స్వీరీ, రంగాలంకారములు, హాస్యవిమర్శ ప్రతి మొదలగు విషయములు వెక్కటెటులుండవలెనను విషయ నిర్ణయము గావలయును. ఈ ప్రశ్నల వన్నిటిని సమన్వయభావముతో చర్చించి దేశమున కొక త్రోవజూపుటకు, బంధులలో మొకసభ సమావేశముగా నున్నది. మొలవరం బాలభారతి సమాజమువారు, నాటకకళ నున్నతవిధియందుంచి, నరియగు నాదర్శి మార్గదేశమున స్థిరపడుటకు తోడ్పడెదరని నమ్మెదము

ప్రతిష్ఠంభన విజయము
మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభలో, స్వరాజ్యసభ్యులు బడ్జెటు గ్రాంటుల నన్నిటిని నిరాకరించి, తమ ప్రతిజ్ఞను చెల్లించుకొనిరి. మంత్రుల జీతములను సంవత్సరమునకు 2 రూపాయల వంతున వోటుజేసి, ద్వంద్వప్రభుత్వ విభావము పట్ల ప్రబల ముగ నసమ్మతి జూపిరి. ఇందుకు ఫలముగ ట్రాన్స్ ఫర్డు శాసన పరిపాలనమును ప్రభుత్వమువారు వశపడుచు కొనిరి. స్వరాజ్యసభ్యులు వారు రూపొందిన ఫలిత మొక రాష్ట్రములో చేకూరినది. సంస్కరణములు బూటక ముంజెరించినది, ద్వంద్వప్రభుత్వ మును గండినది, నేటిదినము సామ్రాజ్యశాసనసభలో, జాతీయతనువారు బడ్జెటును నిరాకరింప గలరో చేరే జూడవలయును. ఇట్టి సందిగ్ధ తీక్షణమున, ఇతర పని ఎంత యున్నను జాతీయతనుసభ్యులగు రంగారావులుగారు డిల్లిన వదలివైచి చెన్నపురికి విచ్చేయుట విచిత్రము. వెనుకనే సప్తి మెంటరీ

గ్రాంటులను నిరాకరింపవలయునని వీరు సూచించిరి. కాని నిరర్థక మగు కెనియాకంటి వీరి కిప్పుడు ముఖ్యముగ దోచినది. రంగారావులుగారిని బోలువారు ఇక్కడ నొక కాలును, అక్కడ నొక కాలును బెట్టుటవలన, వీరు చేరెడి యుద్ధయములకు బలము తగ్గిపోవుచున్నది.

గాంధీమాసము
గాంధీమాసము త్వరలో ముగియనున్నది. అన్ని రాష్ట్రములలోను నూత్నసంచలన మారంభ మయ్యెననియు, ఫలితమా శాసనకముగ నున్నదనియు, కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ప్రకటనము బట్టి గ్రహింపవచ్చును. స్వప్రయత్న బలమువలననే, స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగునని ఇప్పుడు స్థిరపడినంత చక్కగ, ఇదివరకెప్పుడును స్థిరపడి యుండలేదు. అందుచే మహాత్ముని సందేశము ననుసరించుట వలననే, హిందూ దేశమునకు విముక్తి గలుగు ననుటకు సందియము లేదు. మహాత్మునివై నిజభక్తి జూపుటకు ప్రజలీ సమయమున బూరకొనవలయును. గాంధీమాసము పూర్తి యగులోపల, నిర్మాణకార్యక్రమమునకు బునాదులు చక్కగ బలపడవలెను. ఆంధ్రదేశము సంతృప్తించిన మహాత్ముని పూజానిధిని త్వరలో సంపూర్ణి గావించవలయును. కార్యభార మంతయుగ నున్నది. లేబరుపక్షమువారు స్వరాజ్యమును ప్రసాదించెదరను నాశ అడుగంటినది. ఇప్పుడు కావలసినది, చేతలుగాని, మాటలు గావు. నాయకులును ప్రజలును గలిసి, తమధర్మమును దీక్షతో నిర్వహించుట యత్యవసరము. గాంధీమాసము జయప్రదముగ ముగిసి, స్వరాజ్యలక్ష్యుని చేకూర్చుటకు తోడ్పడు గాక!

దేశము సంగీతము
దేశీయసంగీతమునకు ప్రోత్సహ మొసగుటకు, నాగస్వరవాద్యమునకై వేయిరూపాయలను ప్రత్యేకించినటుల, మద్రాసు గవర్నమెంటు కటాక్షనగు గారు సూచించిరి. ఇది కొంతయయినను మేలే. కాని, నగరమునందంతటను ప్రజల ప్రవృత్తును వెచ్చించి జేసెడి ఏర్పాట్లలో విజాతీయ మగు ఇంగ్లీషు బ్యాండు మేళమునకు చోటుండవలదు. ఇట్టి యనవసరవ్యయమును పూర్తిగ దగ్గించుట ముఖ్యము.

లా "చోళారు వందేమాతరం" పత్రిక

మాననోష్ఠు దావా

లానూరులో ఆఖరుకుం వెనకాడచే ప్రబంధము
 యొక్క కందమాత్రం పుటికలో స్థానా దీప్తిమీననకు రాయ
 బహదర బయలాలుగారిని గూర్చి అవమానకరముగా వ్యాసము
 ప్రబంధముదెనని బయలాలుగారు మానవస్తవ్రుదావాను తెప్పిరి.
 వానినిగూర్చి క్రిందకోర్టులో తీర్పుచెప్ప దెను. బయలాలుగారు
 అపీలుచేసిరి. తనను స్వతఃపర మిప్పించుకపోయినను ఖర్చులైన
 మజరా యొక్కతెనని బయలాలుగారిపక్షమున గవర్న మెంటు
 అద్యక్షులు తేండుదినములు వాదించెను. ఆ వ్యాసమును జూయ
 బదిన నిడుములు ఆక్షయముగావు వానికొక వ్యక్తితరముగను
 ఉద్యోగతరముగనుగూడ జయలాలుగారి కవమానము జరిగినది
 అతడుతేలివెను. ఆ వ్యాసమును సంపాదకుడు వ్రాయలేదు. సా
 స్థానా కాంగ్రెసుసంఘ కాంగ్రెసుకు పంపెను. ఆపును జడలాలు
 గారు స్థానా దీప్తిమీననకు నుండుచులన చాలయంది
 క్రిందకోర్టులో సాక్షుని జరిగిరి. వెదకిద్యోగుల ఆక్ర
 మకులనుగూర్చి చాలా విమర్శించు తప్పుదని పులికా
 కరులపక్షమున గూడలర వుగారు వాదించిరి.

(७ प्रे.)

హక్కులను

గోరుట

రాస్త్రిగారి యెదుట విచారం

అం ౪ సౌమ్యస్థానమునకు మార్చుమనుట

వెలుగు సముద్రోర్పులు దాటించేయబడిన కనున
 పాకొట్ట బడినవలె నైదుగురు కూర్చులెనను విడిచును తి. పున
 టి అర్. రాకుచ (ద్రవ్యముగాదు (ఒకట) వాదించి,

అమ్మదేవమ్మను యనునామె అది దాని పుష్పమొక్కను
తెలిగి నీకవతనగోలుచు తననిర్త కప్పును వి. మహాదేవుడు
సెల్లులజ్జల గర్జన గారిపై కేసుజేసెను. అప్పుడు సబ్బుడై
గారికి యీమేలై ఆ బొహగ గెననియో, అందుచే
కేసు వాయిదా గోతమను అంగీకరించుతేదనియో,
గురూపజిలా శునసముగారి కొద్దునుండి కాశలిన కాశిమహం
యింక కాకుండుటచే, అమతేది తాను ప్రతివాదిని కానుకరిం
తేజువాలననియో, పక్షిగాకు దెలిపిరి. మరియో, పక్షిగాకు దా
వాదాదు తరపున ఆమె సిద్ధోపియని బెంబుల కొన్ని సాక్ష్యము
లను విచారించకుండెనని దెలిసెను. బచారణనయమునంబా
సబ్బుడై గారు కడు తీక్షణులుగా జూచుచు, ప్రతివాది తరపున
పశ్చేత్తాభిమానము కలిగి టుల నాదిరింపున పక్షిను తూల
కాదుమండెను. నాక్షిణ్యపరిత్యజార్థము యీకేసును వేరొక
స్వామిప్రసాదమునను మార్చవలె నని రామచంద్రస్వామిగారు
జూచించిరి.

పరిశోధన కేంద్రము, యంత్రాగారము 18 వ స్థానమున
వకీలము వలననడదయు మార్పలె.ను శివీతి విచారణా
భివృద్ధినిపే దాఖలు జేయుననియుండెనియు బాంబా
రాజంపండు లేదనియు బాదించెను. న్యాయమూర్తిగారు
ను విచారణ యంతరగాగితులను తప్పించిదాచి 15 దినము
బాంబాపిదక ఉత్తవు లొసంగెదనని జేపెను.

హెకోరు అటర్నీ కి

రు 500 జరిమానా

హైకోర్టులో కొట్టివేసిరి

1. లోకై, మార్పిరి:—నమ్మ (దోహము) కింద రు 500
 బరిమానా వేయబడిన హైకోర్టు అటార్నీ చారీ బోన్సుగారు
 అప్పీలు చేసికొనుగా న్యాయమూర్తులు గ్రీవును పొందునులు
 కొట్టివేసిరి. ఫిర్యాదీయైన జె. సి. కింబాగారు యింగ్లాండులో
 వైద్యకాశ్రమను చదువుటకు వెళ్లుచు కొన్ని పుస్తకములను
 సామానులను యీ అటార్నీగారి దగ్గర ఉంచుచునె చెప్పి యుంచి
 వెళ్లెను. ఈ యటార్నీ ఆయన యింగ్లాండునుండి వచ్చిన పిదప
 సామానులు లేకవిను.

ఈ సేవను నిలుపు కొద్దవారు విచారపడవలసివచ్చును
క్రిమినలు కొద్దవానికి ఇతర వేదములకు అధికారము లేదనియు
పెద్ద శాస్త్రముయొద్దను సేవను కొట్టవలసి, (అ.పె.)

శాసనపురము, మార్చి రి:—మధ్య కరగజాలలొని స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు, తొలిముద్రానసభియందు, ప్రభుత్వమువారి గాంతుల సన్నిధిని సభా కరించెరి. మంతులవేతమును సంతకమునకు దు 2 ల చొ: న నానబరెనెనినాడ తీర్మానించెరి.

పేరనుబట్టిన శ్యామసుందరమే జూతము తగ్గించియెడల గమ్మ పంగిరెంచెడిగాదే ననియు, అభివృద్ధుల ననుసరించియు ౧2 లకు తగ్గించుచుండుటతో నీ పతాకమును నెదుర్చువలయునుననియు ప్రాతముగాను నడివిరి, అందు కేత్ర ప్రభాతు త్రాగుట వలెవలయుననుచు గుర్రు లే జరింపుకొని యుండునని యాశించు దలెను. (౧౩ మే)

ఆయవ్యయ పట్టికను నిరా

క రిం చు ట ని శ్చ య ము

జాతీయపక్షమునకు అవసరమగు బలము గలదు.

ప్రతిరోధవిధానము లేవు ప్రారంభమగును

శ్రీ మార్చి 9:—జాతీయపక్షమునా రీతి ననుసరించి సమావేశమైరి. ఆశువ్యయపట్టికపై వోటుల దీసికొనునపుడు తమ పక్షమున వోటు జేయుట కెందరు సిద్ధముగ నున్నదియు పాక్షిక దండనాయకులు నివేదించిరి. ఈ విషయమును స్వల్పముగ చర్చించిన తరువాత, ప్రతిరోధవిధాన మవలంబించుట కవసరమగు అధికసంఖ్యాక సభ్యులు గలరనియు సభ్యులంగీకరించిరి. శేషతీసుండియు గ్రాంటులనన్నిటిని నిరాకరించి ప్రతిరోధ విధానమును సాగించుటకు తీర్మానించిరి.

ఫిల్మ్ 7.—ఈ దినమున వాతీయపక్ష సభాపేక్షమున
అనుక్రమపట్టికను పూర్తిగ నిరాకరింపవలెనని తీర్మానించిరి.
తూర్తిర్మానమునకు 37 అనుమతముగను 14 ప్రతిమతముగను
సమ్మతము నొచ్చిరి. 31రు తీర్మానముండిరి. ప్రతిరోధ విధానమొం
దివరకు జయప్రథముగ నుపయోగింపఁబడినదియని తేలికపరచునా
శయన విధిపవలెనని పూర్తిగ జ. ప్రమాదముగనొంది.

గ్రాంట్ల నిరాకరించుటకు నోటీసుల నొసగుట

ధీరీ, మార్పిడి:—భారత కావనసభలో, అయ్యల
 వర్ణిత దర్శనసభలను, కర్తవ్యసభలను, ఉపసభ, పల్లనం
 దు భూమివన్ను, ఎత్తులు అలవీ, రైల్వేలు, ఇతరగ్రామ
 మొదలగునవి వన్నుల వర్ణితసభలను అర్హులను అర్హులను
 ప్రవేశకర్తవ్యసభలను ఉండి మోటిలాలు మోటిలాలు, అయ్యల
 మొదలగు న్యకావ్యసభలను అర్హులను అర్హులను అర్హులను
 కావనసభలను ప్రయోజనం బ్రహ్మను అర్హులను అర్హులను అర్హులను
 నయనాదులను అర్హులను అర్హులను అర్హులను అర్హులను

పి కాలు గారు

ఆలిఘరుల్ నొసంగిన ఉపన్యాసము

అరిగియు విశ్వవిద్యాలయము వాని కట్టె ప్రవాసభధ ఛాన్సి
లరు హాకీం అబ్దుల్లాఖానుగారి ఆధ్యక్షతకరికెద జరిగెనది. అసభ
తో బాంబాయి క్రానికలుకత్రికా ప్రధానసంపాదకుడగు మర
మహమ్మదు షిక్తాయి గారు మహమ్మదీయ మతాదర్శనమునుగుర్ని
యపర్యసించిరి. యువకులందరును జాతీయ్యుకాదులు కావలెను
గాని జాతీయ్యులను పాటించుటలో గాంధీమహాత్ముని అనుకరింప
వలెను. అనగా విశ్వసోదరత్వము ప్రధానవిషయమగు నంశము
శెన్నటిని మరుగునూడదు. మీరు మహమ్మదీయులుగా నుండ
వలెననగా మహమ్మదీయులైతి అనుచు లాసించినను చాలిని
శుభుర్ధింప జేయే మీ విధిగాని మీరు కలంపగుండదు. సభ్యులును
మహమ్మదీయ సోదరభావమును మరల పునీతమొనరించి అనుద
తించి వెనుకటి యున్నతల్లిదిన శిలబోల్పవలెను. పాండిత్య గరి
మనుగూర్చి ప్రాచీన నడించిన విజయవశమును మరల నిలువ
జెట్టులెక. మరల మహమ్మదీయుల గ్రేసరులై
మానవాభివృద్ధికి ప్రయత్నించు నటులొన
రింపవలెను. మీరు మహమ్మదీయమతమునందు భక్తికై యు
న్నచో అశుద్ధి మీ జేతభక్తికి తోడై భారతజాతీయులకు
విశ్వమహమ్మదీయ సహాయమును సమకూర్చుకు. మీ జేతభక్తి
గూడ మహమ్మదీయమతమునకు తోడ్పడును. ఏలనని జేతభక్తు
లకు మీరందఱుగల ప్రేమచే భారతజాతీయులకు కర్మధికముగా
తోడ్పడగలదు కావున మహమ్మదీయులు సజీవనమున నిష్పృధి
గాంచి మరమానందుల అశరభభావముల నాచారములను తొలగ
జేయవలెని పికాటగారు నుడిచిరి.

ಪೊಂಪಾಪ

సంస్కృత పండితుడు చనిపోయెను

సేలం, మార్చి 7:—సేలం కలెక్షనలో నున్న
పండితుడు ఎం. సి. వేదప్రతి కాశ్రి గారు తిరిగి నవంబరు
నవనక్షత్ర దినమునందు పంపిన భార్యను కిగ్గురు కొడు
కుడు జన్మించి. (అ. బి)

23

ఖాలిఫాను తొలగించుట

బాంబాయి ప్రభుత్వముంత్రి

హా॥ పేతు గులాంహుస్సేను హిదయత్తల్లాగారు

మహామృదీయులతో కున్నీ తెగబడి ఖాలిఫాపదవి
మరణముతో నొక ప్రధాన భాగము. భౌతికాధ్యాత్మిక
కారణముల ఖాలిఫా యంత్రక కప్పదనియే వారి సిద్ధాంతము.
ఇందు గాన ప్రపంచమునందుగల కున్నీల కందరమును ఖాలిఫా
పదవి అత్యవసరము. ఖాలిఫాపదవి కట్లు మరచివలయును మన ప్రా
చీన్ భృత యందుటయే గాక రాజకీయమును ప్రాముఖ్యత గూడ
గలది. ప్రపంచమునందుగల మహామృదీయుల కందరిని ప్రధాన
సంయోగక రణ మివడనియే గాన ఖాలిఫాపదవిని గూర్చి కత్వ
మహామృదీయ్యాభిప్రాయమును గౌరవించు ఉత్తరసరము. అట్టి
చో నెల్లోషి మగు ఖాలిఫాను తుంగ ప్రభుత్వము బాధి పొర
చోటుచుండు ఎత్వతోడ కాలాచింతకుండ నాడవది సెల్లివేయు
టయు నిరంధక న్యూచి. ఈవిషయమున నర్థవ్యాప్తికల్పమునా రి
కెల్లిమాత్రిమను లేదుగాన నీ విషయమున విశ్వసనీయమృదీయ
సంఘము తమ అభిప్రాయమును బలముగా ప్రకటింపటంకునర
మని బొంబాయి ప్రభుత్వమున స్థానిక స్వయంపాలన శాఖామా
త్యుడుగానన్న హానలులు పేరుగులాం పొడ యుతుల్లా గాదు
కంభావణిగా తెలిసిరి.

మహామదీయ అనాథశరణాలయము కూలుట

ప్రత్యేక సంఘమువారి అభిప్రాయము

కలకత్తా, మార్చి 5:— 1928 జూను నెలలో మహమ్మదీయ అశాభకరణాలయమునూలి 42 చనిపోయిరి. అద్వానీ కారణమున కనుగొనుటకు నియమించబడిన (కల్కత్తా సంఘమువారు మంజిరమా కట్టడములో కొన్ని మృత్యులు కలగు జేయుటయే కారణమని నగరకల్పి చెప్పిన విషయముననే చెప్పిరి. అవసరము కలిగినప్పుడెల్ల సహాయము చేయుటకు ప్రత్యేక సహాయ సంఘము యందును అవసరమని వీకరిలందుకులేరు. (అ. పి)

జూ బు లు

పోదూరు - కాంగ్రెసు ప్రచారము

ఈనెల 4 తేదీ మంగళవారము మాతాల్పా కా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి శ్రీ యుత బాపూర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు మా గ్రామమునకు వచ్చి రాత్రి మూడు 500 మందికి మించి లాంఛన సమావేశమునకు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులనుబట్టియు ఖరదయొక్క అవకాశకర సూచియు తెలిపి చెప్పిరి. మరునాడు గ్రామములో కాంగ్రెసు సంఘమునందు సభ్యులను జేర్చి ఆచంట లాని ఆంధ్ర ఖిద్దర్ కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును వెలువేర్చుటకు ఉత్సాహముతో నున్నారు. గ్రామసంఘ కార్యదర్శి.

తిరుపతిలో హిందీనేర్పుట

ప్రస్తుతము ఈపట్టణమున రాష్ట్రభాషయగు హిందీ భాషను యాదిగ్రున నుదహరించిన స్థలములందు నేర్పుచున్న గాన హిందీభాషాభిమానులెల్లరు తప్పక జియచేసి విద్య సభ్యునింక ప్రార్థింతులు.

కాంగ్రెసు ఆఫీసు:—ఉదయం 7 ఘంటలు మొదలు 8 ఘంటలవరకు

కాంగ్రెసు ఆఫీసు:—చుభాగ్నాం 11 ఘం. మొదలు 12 ఘంటలవరకు

రిశింకురుమ్:—సాయం కాలము 6. మొ. 7 వరకు.

మానిసిఫర్ట్ ఖద్దరుస్తాన్:—కి మొదలు 9 వరకు.

గాంధీ రిశింకురుమ్ (జి. కాలసావడి):—8 మొదలు 10

క. రాజగోపాలాచారి,

జిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీ సెక్రటరీ

దేవరపల్లి (గోదావరిజిల్లా)

5 తేదీ సాంఘికము శాస్త్రజ్ఞులగుటలకు మూలమడిగ వల్లను మూడు 200 ల యిండ్లు తిరుపతి పోవుచున్న అందు ముగ్గురు చనిపోవుటయు కలిగినది. ఆ సమయమున యెవరునూ యింటికిదగ్గ లేకపోవుటచే సంప్రాప్త అసహన ఆగుటచే మూడయిదు జేలూపాఠాలు వచ్చుట సంభవించినది. కేవలకేవల యీనవ్వము చెందుటవల్లనేకలకైనను తిరుపతి చెప్పకలము. భవసమాము జేడదలచినవారు తమ చందాలు గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శిగారి పేరునగాని లేక వామన బాపూర్ల గారి పేరునగాని పంపిరయివచ్చును.

బామ్మరాజు భాస్కరరావు.

గోదావరిమండలసభ

8-1924 తేదీని గోదావరిమండల మహాసభ ఆహ్వాన సంఘసభ్యులు కోటిపల్లి గ్రామమున సమావేశమైనది.

1 నాటికే భవ రాజ్ పాటి సత్యనారాయణగారిని అధ్యక్షులుగా యెన్నుకొనడమైరి.

2. గోదావరిజిల్లా మహాసభతోబాటు గోదావరిజిల్లా ఖద్దరుకార్యకర్తల ప్రదర్శనమునూడా యేర్పాటుచేయుటకు తీర్మానించడమైనది.

ఆ ప్రదర్శనమునకు శ్రీయుత నిలగపూడి వీరయ్యగారిని కార్యదర్శిగా యెన్నుకొనడమైనది

3. మహారాష్ట్ర వెళ్ళితి సత్యనారాయణగారిని ఆ హ్వనసంఘమునకు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

4. శ్రీరాజా ఫలేల్పాళా నుబ్బరావుగారిని శ్రీయుత రాజిపాటి సత్యనారాయణగారిని ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

5. ఈడిగవనసభ్యులు కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

1. శ్రీ గన్ని వెంటిమనబ్బారావు, 2. బాబ్బా అయ్యక రామయ్య, 3. ద్విభావ్యం వెంకటేశ్వర్లు, 4. విటానల్ల నల్ల న్నయ్య, 5. బోమ్మల రామచంద్రారావు, 7. పోడే రామ లింగరావు, 7. చిట్టూరి చినవెంకటేశ్వరరావుగారు.

ఇంక తమ యితరసభ్యులను జేర్చుకొనుటకు కార్యనిర్వాహకసభ్యులను అధికారమివ్వడమైనది.

6. ఈ కింది పేర్కొనివారిని క్రమముగ అధ్యక్షులుగా కొరకుట తీర్మానించడమైనది.

1. సి. రాజగోపాలాచార్యులు, 2. చాక్లరు వరద రాజులునాయుడు, 3. తిక్కవరపు రామిరెడ్డి, 4. వెంకటరావు నరసింహంగార్లు.

(సం) రాలిపాటి సత్యనారాయణగారు,

సభాధ్యక్షులు.

నరసింహదేవర సత్యనారాయణ.

ఆహ్వానసంఘ ప్రధానకార్యదర్శి.

రామచంద్రపురంతాలుకా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ

పామర్రు ఫిర్యా కాంగ్రెసుసభ్యుల సమావేశము

ది 24-2-24 తేదీని రామచంద్రపురం తాలూకా కాంగ్రెసు సభ్యుల కార్యనిర్వాహక సంఘసభయందు పామర్రు ఫిర్యా కాంగ్రెసు సభ్యుల సభయందు పామర్రుజిల్లా గ్రామములో శ్రీయుత పబ్లిషింగు వెంకట నుబ్రహ్మయ్య క్రిష్ణారావుగారి గృహమున సమావేశమయ్యెను. తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభలో కోటిపల్లి శివరాత్రి మహాత్మ్య సందర్భమున యాద్యుటల నేరజేయుటకు 50 మంది నిర్బంధితులను జేర్చుటకును, వారిలకు (స్వచ్ఛంద సేవకులకు) భోజనాది సదుపాదములను కోటిపల్లిలో జేయటము తీర్మానించబడినది. ఫిర్యా కాంగ్రెసుసభ్యులు సమావేశములో మ-రా-శ్రీ బిర్లాన వెంటిమనబ్బంగారి అధ్యక్షత క్రింద యీ దిగువతీర్మానములు గావించబడినవి.

1. ఈ ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘముల తరపున యీ సందర్భము యాదిగ్రువారిని గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగాను, తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగాను ఎన్నుకొనడమైనది.

పోడే రామలింగ చాదరిగారు—ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘ అధ్యక్షులు

పబ్లిషింగు వెంకట నుబ్రహ్మయ్య కృష్ణారావుగారు—ఉపాధ్యక్షులు.

యల్లిపూడి బుచ్చి వెంకటాచార్యులు } ఫిర్యా సంఘ కార్యదర్శులు

పాణిపల్లి గంగరాజుగారు } ఫిర్యా సంఘ కార్యదర్శులు

వేమూరి బృహద్రామయ్యగారు } ఫిర్యా సంఘ కార్యదర్శులు

వై అయ్యదుగురును యాదిగ్రువారిని కలిసి ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘముగా నందుటకు యేర్పాటు చేయడమైనది.

ఆ కార్య సోమయాజుల కామేశ్వరరావుగారు.

కమ్మ బుచ్చిరాజుగారు.

దామ్రాపల్లి శ్రీనివాసరాజుగారు.

సంధ్యారామగారు.

మద్దిరాల రమణయ్యగారు.

అవసరమగుచో మరి యిద్దరకు సభ్యులుగా జేర్చుకొని ఫిర్యా కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునై ఫిర్యా సంఘమునూడ జరపవలెను. వై సభ్యులను కోరినను అయిన, యింకొందరిలో కార్యనిర్వాహక ముండవలెను.

2. ఈ ఫిర్యాలో ఒక ఖద్దరుబోర్డు వెల్లుబుట్టి తీర్మానించడమైనది.

ఫిర్యా కాంగ్రెస్ సంఘమే ఖద్దరుబోర్డుగా కృతకూరించినది.

పాణిపల్లి గ్రామము } 116

ఖద్దరుబోర్డు విభాగము } 100

యింకొందరి (వెల్లుబుట్టి) } 150

చేతి } 20

కోడమర్రి } 566 రూపాయలు.

వై వెల్లుబుట్టిలో పబ్లిషింగు వెంకట నుబ్రహ్మయ్య క్రిష్ణారావుగారు ఫిర్యా కాంగ్రెసుసభ్యులుగాను పోడి ఖద్దరు తిక్కలైర్వాది యెన్నుకొని కార్యములు చేయించుచుండవలెను.

సెల్ల వెం. సెల్ల క్రిష్ణారావు

తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ హిందీ ప్రచార సమేళన కార్యనిర్వాహక సమితి

ఫి.చేతు నెల 20 తారీఖున ఆంధ్ర భారత కాంగ్రెసు సభ్యులసంఘ కార్యములను ఆంధ్రరాష్ట్రీయ హిందీ ప్రచార సమేళన కార్యనిర్వాహక సమితి సమావేశము శ్రీ కాశీచామరీ నాగేశ్వరరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. సభకు 10 సభ్యులు హాజరయిరి.

ఈ క్రింది తీర్మానములు చేయబడినవి.

1. 1923 సంవత్సరము నవంబరు 12, 13 తేదీలను ఆంధ్రజాతీయ హిందీ బహుళియాల ప్రచారణకు వాయువులు కాకినాడ పురమండలమున శ్రీయుత రాజ్ పాటి నాగేశ్వరరావు పురులుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సమావేశమునకు తయారు చేయబడి దిశించు 21, 22 తేదీలయందు మరల పోకపోరి సమేళనమువారివారా సంబోధించుటకు నిబంధనలు నివేదించబడినవి. ఆ దిశించిన సమావేశమిది చేయవలెను.

2. హిందీభాష:—“పరిరూపానుబంధ బయలుగారు 21 తేదీ తిక్కవగారునా అయిన రూపానుబంధ జోగా” అని ఉండవలెను.

“సమావేశము” “అయిన రూపానుబంధ బయలుగారు”

“యగిలకు తిక్కవగారు 21 రూపానుబంధ జోగా” అని యింకొందరునా.

లోపభాష:—“పరిరూపానుబంధ బయలుగారు 21 రూపానుబంధ తిక్కవగారు అయిన రూపానుబంధ జోగా” అని యింకొందరునా.

3. సమేళన సభలు:—ఒక కార్యదర్శి బయలుగారు యిద్దరు కార్యదర్శులుగా నుండవలెను. వారిని యెన్నుకొనడమైనది.

కార్యదర్శిగారి కర్తవ్యము:—అంతవేరూ కర్తవ్యములే చేయవలెను.

4. సమావేశము:—వీరి పని సమావేశ కార్యదర్శి నెల జేర్చును.

5. జిల్లా సమితులు:—అరక భాగమునకు బయలుగారు పరక భాగమునకునా.

6. శ్రీయుత జేకరాజు సత్య నుబ్రహ్మయ్యగారి లేఖ చదివడమయినది.

7. కడపసారము గారు 12-10-20 యయ్యుటకు తీర్మానించడమయినది.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ హిందీ ప్రచార సమేళనమునకు నుడిగించివలెను అయిన ఖద్దరుబోర్డు 12-10-20 యయ్యుటకు తీర్మానించబడినది.

(సం) కా. నాగేశ్వరరావు

అధ్యక్షుడు.

శ్రీ కృష్ణవిలాససభ: కాకినాడ

రామదాసునాటక ప్రదర్శనము

ఫి.చేతు నెల 28 తేదీ తనవారము నాటిరాత్రి భక్తశేఖరుడగు భద్రాచల రామదాసునాటక శ్రీకృష్ణవిలాస సమావేశము వారిచే మాపురమున ప్రదర్శింపబడినది. ఈ ప్రదర్శనము కాకినాడ పురమండలి గొప్పగొప్ప విద్యాధిశాలయ నాటక కళాభిమానులయొద్ద దిక్పల్లె భాగ్యము వర్షించినది. రామదాసు నాటక విలాసమునకు సంగమమువారిచే ప్రదర్శింపబడినది. రామదాసునాటక తారకములతో బోధకుడగు వీరి భూమికు భరించిన శ్రీయుత ద్వారకరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డిగారి ప్రాధాన్యమే మరియొకటి. మాఖ్యముగ విద్యావీరుల నాకర్షించుటకును ప్రధానకారణమని తోచుచున్నది. ఇందు విలీన రామదాసుల నిరునివ్యవ్యాధియు మిక్కిలి యాచిత్యముగ నుండి సర్వజన క్షామాప్యతను నడపినది. ఇదియే యీ ప్రదర్శనము సందలి విశేషమని కా నమ్మకము.

(1) కలీరు:—రామచంద్రారెడ్డిగారు విలీనగా రంగస్థలము నుండవలెను. వారిలో అరకాళ పురమునా, లైన్స్ లోనా, మహమ్మదా యిది కలంది ప్రేక్షకులు కన్పజుకొని నొందిరి. వీరి గంభీరమునై సాత్విక ప్రదర్శనము, న్యాయవీర్ల నుబ్రహ్మయ్యగారు వనానై ప్రదర్శనము, భక్తి ప్రదర్శనము, మున్నగునవి రంగస్థలమున కమూల్యముగా సాత్వి నిందినవి. వీరు గోరన్నకు తారకములతో మువ్వదేవిని పట్టున వీరేశ్వర ప్రకంప యెన్నికలును వీరి కాంతివీరతే భక్తిసాక్షాదన మొనరించి ప్రకాశించెను. వీరు సభా సత్వితమైన పాత్రాభిరయమును వివేకగా కవంచక వికారింది కప్పటికే మొత్తము వివా సర్వజనా స్పృహను గలిగింప గలిగిరి.

(2) రామదాసు:—జనసామ్యముగ రామదాసుని పిలువబడు శ్రీయుత మల్లావోళ్ళుల సత్యనారాయణమూర్తిగారే రామదాసు భూమికాధాడు. వీరి పాత్రధారణ మతి స్వభావ సిద్ధము. సుస్థిరచాళక్రి మిరుల ప్రకంపించును; గాత్రమతి మాధుర్యము. వీరికి కలీరు సందర్భమై కథమున, తారకములతో మువ్వదేవికు సమావేశమయినది తన కొక్క అంశమునకు పరమాఖిలభించిన బాటని బోలెత్త కృత్యము నొందుటకు నూచించుట యిదియనవలె చెప్పవచ్చును. కాని వీరి తరకత్యమున నూచించు సీమంతముగూడ కొంచెము వెట్టికెట్టి నా నుండి అసమంజసముగా గన్పట్టెను. శ్రీరామయి ప్రసక్తి తెచ్చుకథమున, రామ ప్రార్థించునపుడు ప్రేక్షకులకు రామనిరూపము చిత్రితమొనరించుట ప్రదర్శనము హాసభాములకి బాహ్యములు. వివిధభావములు వీరేశ్వరమున మామించుపుడు నిర్దుష్టములేక వలె కాకుంక శాభి మామయొక్కయు, దిక్పల్లెల యొక్కయు హృదయములు వికసింపించి.

తెక్కెరల పాత్ర ప్రదర్శనములు భాగములయై ప్రకంపనీయములు గావచ్చును మొత్తములగు, కొచ్చిక్, ఖ్యాతిగాంచెను. శ్రీయుత, సేలం, తిరుమనాపల్లి, మారు సంస్థానములగు.

(స్వకీయవిలేజ్)

ఫిబ్రవరి నెల 28 తేదీ శనివారం సాయంత్రం గొట్టెల్లో
హరి వాస్తవ్యులైన పెంతురి పాపేశ్వరేశ్వరేశ్వరగారి అప్పయ్య
తండ్రియే ముగ్గురు ముగ్గురు బహిరంగసభ నిర్వహించి, ఆసభలో నంద
మూడుజిల్లా వాస్తవ్యులు శ్రీ మతి నువ్వల వెంకట పున్నయ్య
కాశ్రిగారు తంజిల్లాలో కొన్ని కొన్ని స్థలములు చూడమ
ముగ్గురు ముగ్గురు చూడమన్నారు. ఆరోజున సభలో అప్పయ్యగారి
కర్నూరుమూలం కృతులై ఉపయోగించి, వారు భిక్షు, గ్రామ
సంఘములు అటరానికెవరి మొదలైన వివరములునున్న ఉప
యోగించి, అనంతరము ముగ్గురు ప్రధానములైన శ్రీమతి
శివరాం లామమూరిగారు కొన్ని జేతుల పుస్తకములు జమిరి, సభ
వారి కేరపున అప్పయ్యల రాశ్రిగారికి కంపన అందించిరి. శ్రీ
గంటలకు సభ ముగిసినది. (ఒకవివరము)

హైదరాబాదు శాసనసభలోని విశేష సభ. ఏ. పి. హక్కు
గారు బహుమతులను పంపిణీ చేశారు. పాటిపాడుకు, రామన్న
శ్రద్ధానాథుల కార్యక్రమము జరిపిన ఈ హక్కు యువకు
అభినందించిన విషయ కథాకాలనాన్ని యిందుక జరిపింది.

కాళాగ్రంథ (కళాశాలలలో) విద్యార్థులకు కేసులు రూ.15 లకు భవనము సంపాదించిందినియు, దెబ్బకాళ్ళవారి సహాయమున కచ్చేయేకులను పని పూర్తిచేయబడుననియు తెలిపిరి. మిక్కిలి విచారణసంఘమువారు కళాశాలలో యెక్కువ విద్యార్థులు లేనందున మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకముగా కళాశాలనుచ నవ్వరము లేదని తెలిపిరి. అంతే యీ విషయముకొందరు మహమ్మదీయు ముఖ్యులతో సంప్రదించి నిర్ణయింపవలెనని తెలిపిరి. కాని ఈ యాపకములకు వంత్రిగారి ప్రవచనములుగా గణించగూడదని దింపుచు, తాను మహమ్మదీయుల ఆభివృద్ధికి స్పృహపూర్వకముగా పాటుపడుచుండుననియు (మిస్సి పాటు గ్రీనుగారు 15 లక్షలను గ్రాంటును కళాశాలకై సంపాదించినందులకు వంత్రిగారికి తమ ఆభివందనములను తెలిపిరి. పాత్రోగారి హస్తాక్షరములు దింపుటలో కార్యక్రమముగిసెను.

ది. బి. టి. రంగారావుగారికి విందు:— ఆకారం భద్రాద్రి ఎ. వెంకటాద్రి ది. బి. టి. రంగారావుగారు భారతరాజన సభలో దీప్తిపాత్ర పోషించుటకు వలస రాజ్యముల విచారణసంఘములను నియమింపబడినందులకు గౌరవార్థము రాజుపేట టాకర్న గార్డెన్లలో శేపు ఉదయం 11. 30. గ వారికి విందుసమయము.

రాకపోకలు:—ది. బి. టి. రాఘవయ్యగారు నిన్న ఉదయం చెన్నగరము వచ్చిరి. మదరాసు రాజసభ దీప్తిపాత్ర పోషించు ది. బి. టి. శేకరారెడ్డిగారు కలనారము రాత్రి గుత్తికి బోయిరి. నిన్న రాత్రి మదరాసునుండి బోయిన వారు:—ఉత్తమ శివసాంద్రగారు కొయ్యలపూడి నక, భానబహదూరు హ శివబుల్లగారు మాగులూరుకు, జె. డి. కామయ్యగారు బెజవాడకు, ది. బి. కె. నూర్జురాజుగారు నాగార్జునగారు కాకినాడకు, కొ.దావెంకటప్పయ్యగారు, బె. గ. కూనకు, కె. ఎం. పండితుగారు పూణెకు బోయిరి.

స్వరాజ్యరక్షణసంఘము, టి. ప్రకాశంగారు కేటి ఉదయం కలకత్తా మొయిలలో చెన్నపురివచ్చిరి. కొనిన, ముద్రాజుగారు కేరళగర్వ రాజాగారు, గేటికడకుం మదరాసువచ్చిరి. పి.కాశ్యపాచార్యులు బోవుచున్నారు. నిన్న రాత్రి కలకత్తా మొయిలలో రాయబహుమూల టి. నరసింహారావు గారు ఎం. సీ. రెడ్డిగారు, పెద్దిరాజు ఎం. గంగారాజు పి. సి. వెంకటరత్న రాజగారు బోయిరి.

సాల్లు ఆశ్చర్యకాంక్ష: ఉద్యోగ నియామకములు:— సాల్లు అసిస్టెంటు కమిషనరులుగా ఈదిగువవారు ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనండి నియమింపబడిరి:— మొదటి (గేడు (1) సి. ఎస్. కోమలగారు దీప్తిపాత్ర కమిషనరుగారిని ఆ మొదటిగేడు ఉత్తరదివిజను అసిస్టెంటు కమిషనరు గాను(2) ఎల్. కె. ఫిరంగిను రెండవగేడు అసిస్టెంటు సాల్లుకమిషనరు గను, రిజన్యూకేక్టరు కార్యదర్శిగను నియమించిరి. (3) బి. ఎం. మూర్తియ్యగారిని సాల్లు అసిస్టెంటు కమిషనరు మూడవ గేడు నియమించిరి. (4) ఇ. దెబ్బకాళ్ళ ట్రాటరు మొదటిగేడు ఇనన్వెక్టరుగారిని దక్షిణ దివిజను సాల్లు అసిస్టెంటు కమిషనరుగా నియమించిరి.

సాల్లు, అక్కరీ, కట్టము మూడు కలకత్తాను కళాశాలలందు ఇన్వెక్టరులుగా యాదిగువ రీతిని నియమించిరి. 1 వ గ్రేడు జె. బాల్స్వర ఛాటర్జీగారు 2 వ గ్రేడు బి. దానియ్యారెడ్డి ఎ. జేమ్స్ గిడ్డెనగారు 3 వ గ్రేడు బి. కుర్బాచాగారు, 4 వ గ్రేడు ఎస్. రాఘవ ఆచార్యగారు, జె. సి. ఉప్పయ్యగారు, బి. లక్ష్మణ శాస్త్రిగారు.

ఈ దిగువవారి సాల్లు ఇన్వెక్టరులుగా మూత్రమే నియమించిరి:—1 వ గ్రేడు బి. దెబ్బకాళ్ళ ట్రాటరు రా. సా. పి. సి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, హెచ్. ఎల్. ప్రాజెక్టు 2 వ గ్రేడు:—దల్లి జి. బాల్స్వర జి. ఎల్. ప్రియ సిం ఎల్. ప్రేమస్థిర, 3 వ గ్రేడు హెచ్. ఎ. వెరేరా. అయ్యల తెలంగాణ సాహెబుగారు, పి. ఆర్. గోపాల అయ్య. గారు. 4 వ గ్రేడు:—సి. డి. ఎస్. బోయెను హెచ్. జె. శ్రీరాజు ఎ. హెచ్. ఎల్. ఆర్. తెలంగాణ దిల్లిసి.

మదరాసు శాసనసభ

బడ్జెటు చర్చ

ఉప్పుపన్ను మంత్రి వర్గమువారు ఆమోదించుచున్నారా?

ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రత్యుత్తరము
బడ్జెటుచర్చ నందర్వణున అధికార లిప్తి ఉత్కణ్ణములు తీచిన ప్రకటించబడినది.

యతిరాజుల నాయకుగారు
గుంటూరుజిల్లా ప్రతినిధి ఉన్న యతిరాజు నాయకుగారు గా|| ఆర్థికసభ్యుని అభివంశి ఇట్లు చెప్పిరి:— ఆరాజ్యములను నిర్వహింపబడి బడ్జెటును తయారుచేసి యందున గా|| ఆర్థికసభ్యుని అభివంశియున్నాడు. కాని ప్రజల ఆభివృద్ధికి తమధనము ప్రత్యేకింప దలండుటగల్గ ఇట్లు జరిగెను. ఇందులకు చింతిల్లవలసియున్నది. త్వరలో ధనముగ్రహణనియమ ప్రతి ఆభివృద్ధికి ఆమోతము తయారు కృత్యములనుచు నియమములున్నాను.

రాష్ట్రీయకవ్యము- ఉప్పుపన్ను
ఇండియా ప్రభుత్వము నుండి నిరాదరించుచుండి. ఇట్టి సమయమున రాష్ట్రీయకవ్యమునందు కొంతభాగము క్రిందిపడునని నర్ వేసికట్టా కలుగారు గావి. చివరకు ఈ త్యాగభావముగ నున్నది. ఏవిధమున ఈ రాష్ట్రీయకవ్యము క్రిందిపడనో విచక్షితులకు అవసరము. ఉప్పుపన్ను క్రింది ఇతరములు క్రింది పడునని విషయములనుగుంచి నేను ఆలోచించుటలేదు. రాష్ట్రీయకవ్యముతగ్గనన్నదని సంతోషపడుచున్నాను బా. బాయిలెంగాలు రాష్ట్రీయకవ్యము గా విందును ఆ రాష్ట్రీయకవ్యము విషయమై చెప్పి రాజధానికి ఎట్టిసౌకర్యము కలుగదని నేను దలచుచుంటిని. కాని ఆలస్యముగ నైనను చెప్పకపోవచ్చును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పాటించిండుటకు సంకల్పించుచున్నాను.

సామ్రాజ్యశాసనసభయందలి మనప్రతినిధులు
సామ్రాజ్యసభయందు మనప్రతినిధులు ఒక గొప్పభాగ్యము నిర్వహించుచున్నారనియు. రాష్ట్రీయకవ్యములు క్రిందియు ననుట ఒక ప్రత్యేక రాజకీయవిషయము చేరినవారికి ద్వేషము కాదు. అన్ని రాజకీయవిషయములమీద ఏ గ్రీవులేయెన్నారను, కావున రాష్ట్రీయకవ్యము క్రిందియు చేయుట సామ్రాజ్యశాసనసభయందలి చెన్నపురి నిధులభాగ్యత మొయ్యును. ఏవిధమున వారికప్పుడును క్రిందిపడరా వారే నిర్ణయించుకొనవలెను. నర్ వేసికట్టా కలుగారు రాష్ట్రీయకవ్యములను క్రిందియు కొకమార్గము మాయమున వాగామార్గమును అంగీకరించెదరా లేదా అనవలయును ముఖ్యము కాదు, కాని వారు ఏదోఒకవిధమున రాష్ట్రీయకవ్యము క్రింది చేయుట కేవలము విధ్వంసకరములగు విచక్షితులతో తృప్తిపడెదరాష్ట్రీయకవ్యము కావలెనని పాత్రులయ్యెదరు.

మరియొక విషయము
చెన్నపురి కాసనసభయందలి మంత్రివర్గమునకు చేరినవారాజకీయాభిప్రాయములు, సామ్రాజ్యశాసనసభయందలి చెన్నపురి ప్రతినిధుల రాజకీయాభిప్రాయములు భిన్నములేయ్యవి. రాష్ట్రీయకవ్యము క్రింది మంత్రులకు కొంతభవము అధికముగ ఇవ్వబడును. ప్రజాశాస్త్ర కళలపరిపాలనము కృత్రిగమయను. మంత్రుల ప్రతిష్ఠ, గౌరవము అధికమును. కావున మంత్రులగౌరవము కృత్రిమము విషయమై చెన్నపురిప్రతినిధులు ఉత్సాహపరని ఆసక్తిలు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టివిపరీతభావములు మంత్రులనుబంధునని నేనుతలపను, కాని అపవాదము నిరాధారమైనదని నిరూపించుటకు చెన్నపురిప్రతినిధులు కిష్టము చక్కగాని అవకాశమేగూడెడిది. ఏవిధమైన వారు రాష్ట్రీయకవ్యము క్రింది చేయుదురో లేదో చూడవలసియున్నది.

వల్సాటిపరిస్థితులు
(తాగుటకు నీరువల్సాటికి కొరత:—వల్సాటి మండలం యందు తగు సౌకర్యములు కలుగలేదు. ప్రభుత్వమువారి ముఖ్య కృత్యము. వల్సాడునందు తాగుటకునీరులే ప్రజలు సహనభరించుచున్నారు. స్వరాజ్యము అధికారమును మున్నగు విషయములకు వారికి ఉత్సాహములేదు. వల్సాడునందు 500 బావులుపుష్కరిణులు గా|| బాడవంటుటగాక ధనమిచ్చిన వారిపేరు కాస్తముగ అవతరణను నిలిపియుండగలదు సాధారణ

లీనుగట్టులు, కాశాగృహములందు కొత్తపద్ధతులనుసరించి కంటి ఇ.దెబ్బకట్టులునును విషయములకుభవము కృత్యపరుచుటకున్న ఇట్టి ప్రజాభిప్రాయములను విషయములకు, భవము వ్యయము చేయుట ఉచితము. మరియొక విషయము: గ్రామములను గ్రామ ప్రభుత్వపద్ధతి ప్రభుత్వమువారు అంతమొందింపక కాసనసభవారి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మరల ఈవిషయములకు గడంగుట ఆకర్షకరముగ నున్నది.

విద్యుటు శాంతిశాఖల నాయకుగారు వల్సాడునుకొండ తాలూకాలోయందలి అటవీకాళు తరిపాలనమునకు సంబంధించిన ఇబ్బందులను వివరించిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్విద్యులశాఖను స్థాపించిన యమై ఎట్టి ప్రయత్నములు జరుగ నుండుటకు చింతించిరి. తూర్పుజిల్లాలయందును ప్రభుత్వోన్యోగము రాష్ట్రీయకవ్యపద్ధతి జిల్లాలకు మార్పు ఉత్తరకొనముందు: ఈ విషయములనుదక్షిణకొనకుమార్పు ప్రభుత్వమువారి ఆమోదమున్న దు. ము. దీనికల్ల ప్రయాణపు ఖర్చుల బిల్లును అధిక ముట కిప్పు రెట్టిలాభము కలుగుటలేదనియు నాయకుగారు చెప్పిరి. రోడ్ల విషయమై మాట్లాడుచు 40, 50 వేలరూపాయల! ట్టు చెల్లించు గ్రామములకు కూడ రోడ్లు లేకుండుట ఉచితముగ లేదని.

ఉప్పి సాహెబుగారు
ఉప్పి సాహెబుగారు మాహిలావైఫల్యముమై ప్రభుత్వమువారు ఆలంబించుచున్న విధానమును తీవ్రముగ ఖండించుచు ఇట్లు చెప్పిరి.

మాహిలాలను కారాగృహములందుంచుటకై ఒకపెద్ద మొత్తము వ్యయపరుపబడుచున్నది. అనవసరముగ అధికసంఖ్యాకులగు మాహిలలు కారాగృహములందుంచబడుచున్నారు. వీరిని విడుదలచేసిన ధనము మిగులుటయేగాక మలబౌరునందు అశాంతి అంతమొందును. మాహిలావిప్లవమునకు భిలాభతు అందోభనము కొంతవరకు తోడ్పడెనని ఆర్థికవిషయపరిస్థితులే ఈవిప్లవమును ముఖ్యకారణమని చెప్పవలసియున్నది. మాహిలాల సాంప్రదాయములను పాటించక బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు రైతులకును భూస్వాములకును గల పరస్పరసంబంధములను పాశ్చాత్యపద్ధతుల ననుసరించి నిర్ణయించిరి. రైతులకును భూస్వాములకును సంఘర్షణము ఏర్పడెను. అల్లరులు జరిగెను. మాహిలాలపట్ల ప్రభుత్వము వారు సానుభూతిమాపక కఠినముగ కాసనములను తయారుచేసి మాహిలాలను ఆశాక్రమింపకుటకు గడంగిరి. గాంధీమహాత్ముడు యెకతాలిగాడ్ల ఆప్రదేశములందు పర్యటన మొనర్చిరి. ఉపన్యాసముల నొసగిరి. కాని ఎట్టిఅల్లరులు జరుగ లేదు. యామాలు హు నేనుగారు ఉపన్యసించుటను కలెక్టరుగారు నిషేధించిరి. మాహిలాల ప్రేమపాత్రులగు నాయకునివాగ్దానమువల్ల కొంత ఉదే క మేర్పడెను అధికారులు మాహిలాలపట్ల సానుభూతి మాపక అనవసరముగ వారిని పీడించుచుండుటచే ఈఉదేకము తీవ్రమగు అశాంతిగ పరిణమించెను. కలెక్టరు ధానునుగారు సానుభవములతో తిరురంగాడికి వచ్చుటతో మాహిలాలపర్యవసానము అంత మొందెను. విప్లవము ప్రారంభమయ్యెను.

మాహిలావిప్లవపరిణామములు తెలుపుట అనవసరము. కాని ప్రభుత్వము విప్లవమును అణచువిషయమై గావించిన ప్రయత్నములు సమయోచితములుగ లేవనడెను. తమకు వశమైన పోలీసు వారిని మాహిలలు ఆదరించినవిధముననే బ్రిటీషువారు తమకు వశమైన మాహిలాలను ఆదరించుచుండిన ఈ విప్లవపరిత్ర ఇంత విషాదకరముగా నుండియుండదు.

మాహిలాలజనసంఖ్యను చూచిన అధికసంఖ్యాకులగు పురుషులు నిర్బంధింపబడిరని స్పష్టమగును. ఇంతమంది ఎందులకు రైల్వేలు చేయబడిరో తెలియవచ్చును. కనీసీర్వుకొనవలయునను ఉదేకముతో ప్రభుత్వమువారిట్లు చేసినది ఊహింపవలసియున్నది. మొగవారు కారాగృహములకుంపబడుటచే స్త్రీలు బాలురు నిరాధారులై పలుబాధల ననుభవించుచున్నారు. ఈ విషయము దుర్భరముగ నున్నది. అనేకులు అక్రమముగ నిర్బంధింపబడిరి. ఇంతమందిని కారాగృహమునందుంచుటచే ప్రభుత్వమునకు వ్యయ మధికమగుటయేగాక మలబౌరుఅభివృద్ధికూడ చెనుకలదు మన్నది. పురుషులు లేకుండిన పాడుపడిన ప్రదేశమును చక్కబెట్టుట అసాధ్యముకదా! నైసికుల ఆర్థికములను ప్రదర్శించుట కన్న ఆప్రదేశమునందు విద్యను వ్యాపింపచేయుటకై ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించిన ఎంతయో లాభముగ నుండును.

పి. టి. రాజనుగారు
పి. టి. రాజనుగారు న్యాయపరిపాలనము లోపభూయిష్టమై యున్నదనియు న్యాయము, విక్రయింపబడుచున్నదనియు చెప్పిరి. ఇట్లు మాట్లాడుటకు గా|| లామెంబరు ఆడిమిని నిదర్శనములను ను కొరికి. కొంత అవకాశ మిచ్చిన నిదర్శనములు చూపుటకు గౌరవసభ్యుడు అంగీకరించెను.

అదినారాయణ శైలి గారు

అదినారాయణ శైలి గారు బడ్జెటును ఖండించుచు ప్రజలకు లాభకర మగునట్టివియు ఉత్సాహకరము లగువిషయములు బడ్జెటునందు కనుపడలేదనిరి.

ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రత్యుత్తరము

మధ్యాహ్నము 8.15 గంటలకు ప్రభుత్వసభ్యులు చర్చకు ప్రత్యుత్తర మియ్య ప్రారంభించిరి.

సర్. పాత్రో గారు

సర్ పాత్రో గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచుండ గౌరవసభ్యుల నేకులు మధ్యమధ్య అడ్డప్రశ్నలు అధికముగ వేయుచుండిరి.

విద్యాశాఖయందు తాను చేసినపనిగురించి మాట్లాడుచు మంత్రి గారిట్లు చెప్పిరి:—

ప్రాథమికవిద్య 6 సంవత్సరముల వరకు వ్యాపించును 6 మొదలు 11 సంవత్సరముల వయసువరకు బాలురు ప్రాథమిక విద్య నభ్యసించవలయును. ఇంత వయసుగలవారి సంఖ్య 55 లక్షలు. ప్రస్తుతము 15 లక్షలమంది బాలురే పాఠశాలలందు ప్రాథమిక విద్య నభ్యసించు చున్నారు. కగటున బాలునకు రూ 6.12- బాలికకు రూ 11.40 వయసుగును. అందఱకు ప్రాథమికవిద్య గలపుడు 5 కోట్లు కావలెను. కాని మనకున్నది 1.47 లక్షలు మాత్రమే.

రాసుగారు:—ఈ లెక్క ప్రకారం ఎన్ని సంవత్సరములైన రాష్ట్రమున-తయు ప్రాథమిక విద్య వ్యాపింపగలదు.

మంత్రిగారు:— నేను 6 సంవత్సరములలో ఇట్లు సంపూర్ణముగ ప్రాథమిక విద్య వ్యాపించునని తలచితిని గానివారు సమముగ 3 నందున పది సంవత్సరములైనను పట్టునని తలచుచున్నాను.

దాసుగారు:— ఇట్టి అల్ప అభివృద్ధితో మంత్రిగారు తృప్తిపడుచున్నారా?

జాతీయవిద్య

పిమ్మట మంత్రిగారు జాతీయవిద్యను గురించి మాట్లాడుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— నేను జాతీయ పాఠశాలలను చూచియున్నాను. ప్రభుత్వ పాఠశాలలకు జాతీయ పాఠశాలలకు భేద మేమైన నున్నదాయని పరీక్షించి చూచినాను. దినచర్య ప్రారంభమగుటయు రాత్రిముగడుటయు తప్ప ప్రభుత్వపాఠశాలలకును జాతీయపాఠశాలలకును ఎట్టి భేదము కనుపడలేదు.

స్వామియ్యగారు:— రాత్రిముగడుటయు మంత్రిగారి అభిప్రాయ మేమో తెలిపికోసగోరుచున్నాను.

మంత్రిగారు:— కావలిలోను ఇటీవలనే ఒక పాఠశాల ప్రారంభమయ్యెను జరిపితిని రాత్రిముగడుటను నేర్పుట ఆ పాఠశాల ఉద్దేశములలో ఒకటి అట్టి పాఠశాలల అభివృద్ధిని నే నెల్లప్పుడు కోరుచున్నాను బందరునందలి జాతీయ కళాశాలను స్థాపించి దీనిని వృద్ధికి తెచ్చు విషయమై తీర్మానముతో పనిచేసినవారిలో నేనుకూడ ఒకడను.

సత్యమూర్తిగారు:— అట్లే ఆ కళాశాలకు ప్రభుత్వము వారిచ్చుచున్న గ్రాంటు ఎందులకు నిలిపివే నుబడెను.

మంత్రిగారు:— అది వేరు విషయము శిశుభూషణ రథోగా:— స్థానికసంఘములు కూడ గాంటుల న్యవహరము ఉత్తరపు ఇవ్వబడెను గదా.

మంత్రిగారు:— ప్రశ్నలకు సత్యుత్తర మివ్వక తానుపాఠమిక విద్యాభివృద్ధికిని మాధ్యమిక విద్యతోపాటు వృత్తి విద్యను వ్యాపింపజేయుటకు గావించిన ప్రయత్నములు వివరించిరి.

ఎక్సైసు శాఖ

ఎక్సైసు శాఖ పరిపాలనము గురించి మాట్లాడుచు మంత్రిగారిట్లు చెప్పిరి.

ఎక్సైసు శాఖ ఆదాయము అధికమగుటచే త్రాగుడుకూడ అధికమైనదని గౌరవ సభ్యులు అభిప్రాయపడుట తప్పు. త్రాగుడు అభ్యాసము తగ్గినది. వ్యయమైన ఆకు, టాడి కడచిననంద తగ్గముకన్న ఈసంవత్సరము తక్కువగ నున్నది.

రామలింగా రెడ్డిగారు:— డ్రావపడి తమ జిల్లాలందు త్రాగుడు తగ్గియుండును. డ్రావము లేని జిల్లాలందు త్రాగుడు అధికమై యుండును. ఇది ఆర్థిక ఫలితమా కాని ఇందులకు మంత్రిగారు ఉత్సాహపడుట అవసరము.

మంత్రిగారు:— డ్రావప్రదేశములందుకూడ కొన్ని చోట్ల ప్రభాగుడు అధికమైనదని నిదర్శనములున్నవి.

కాంగ్రెసు ప్రచారఫలితము

అంజనేయులుగారు:— కాంగ్రెసువారి ప్రచారమువలన తెలుగు తగ్గినదని మేము తలచుచున్నాము.

మంత్రిగారు:— కాంగ్రెసువారి ప్రచారమువల్ల వంగతనముగ లెనెన్నలేక మధ్యము తయారు చేయుట అధికమైనది.

సత్యమూర్తిగారు:— ఇందులకు మంత్రిగారు నిదర్శనములు చూపగలరా?

మంత్రిగారు:— శాఖాధికారులుఈవిషయమై పరిశాలన మొనర్చుచున్నారు.

సత్యమూర్తిగారు:— నిరుధరముగు ఆరోపణల నొనర్చుట ఉచితము గాదు. కావున మంత్రిగారు శాఖాధికారులపరిశీలనము ముగియునంతవరకు నూరకుండుట ఉచితము.

మంత్రిగారు పిమ్మట త్రాగుడును తగ్గించుటకై ప్రభుత్వమువారు గావించుచున్న ప్రయత్నముల వివరించుచు నెలపు దినములందు సంతోషజాలయందు కల్లుఅంగళ్లు మూయబడుచున్నదని చెప్పిరి. దాసుగారు ఇది అసత్యమనిచెప్పి ఉత్సవదినములందు సంతదినములందు కొత్తఅంగళ్లుపెట్టుట తాను చూచియుండెనని చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు:— ఇట్లు చేసిన ఎన్నిసంవత్సరములకు నుద్యపానము సంపూర్ణముగ ఆత మొందగలదు? ఇందులకు మంత్రిగారు ప్రత్యుత్తరమివ్వవలెను.

స్వామిగారు:— విదేశములనుండివచ్చు సారాయి మిగిల చెడ్డనకుగనున్నది.

మంత్రిగారు:— ఈవిషయమై రాష్ట్రము ప్రభుత్వము వారికి అధికారములేదు. ఇది ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సంబంధించిన విషయము.

ద్వంద్వ భర్త్యవిధానము

పిమ్మట మంత్రిగారు ద్వంద్వభర్త్యవిధానమును ఖండించుచు ఈవిధానమువారిని గాని మంత్రులు ప్రజలకు తృప్తికరమగు విధమున పనిచేయుట అసాధ్యమనిరి.

శివజ్ఞానంపిళ్ళె గారు

పిమ్మట అభివృద్ధిశాఖమంత్రి యగు గౌ శివజ్ఞానంపిళ్ళె గారిట్లు చెప్పిరి:—

ఈశాఖ పరిపాలనము ఒక పద్ధతివై జరుగుట లేదని చెప్పబడినది. ఆరోపణ నిరాధారమైనది. పరిశీలనల అభివృద్ధికితెచ్చుట ఈశాఖవారి ఉద్దేశము. కాని ధనములేదనున ఏమియు చేయుబాటనున్నాము. కాని శాఖవారు చేయుచున్న ప్రచారము మిగుల లాభకరముగ నున్నదని అంగీకరింపవలెను. పరిశీలనలకు ప్రభుత్వమువారు సహాయముచేయు విషయమై ఆమోదింపబడిన చట్టము కనుసరించి ఇండస్ట్రీగుబ్బర్న స్థాపింపబడుటకు కొంత ఆలస్యమయ్యెను. ఎన్నికలకల్ల ఈ ఆలస్య మేర్పడెను. కడచినమాసము ఈబోర్డు ఏర్పరపబడినది. ఇంక పనిచురుకుగ కొనసాగునని నమ్ముచున్నాను.

గృహపరిశ్రమలు—రాటము

ప్రభుత్వమువారు మగ్గుపు పరిశ్రమను తగు విధమున ప్రోత్సహించుచున్నారు. రాటమువిషయమై సుబ్బరాయుగారు కొంత మాట్లాడియున్నారు. రాటము ఆర్థికముగ లాభకరమైనది ఈవిషయమున నేను సర్ వెంటురెడ్డి నాయుడు గారితో ఏకీభవించుచున్నాను. వారు శాసనసభయందు మంత్రిగనున్నప్పుడీ విషయమై తెలిపిన అభిప్రాయములను నేను సంపూర్ణముగ ఆమోదించుచున్నాను. ఆర్థికమున లాభము కలుగజేయుని పరిశ్రమకై ప్రభుత్వమువారు ధనము వ్యయపరచుట ఉచితమని తలచుట లేదు.

పిమ్మట మంత్రిగారు లాండుమాన్యుగే శివజ్ఞానంపిళ్ళెగారు పించువిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారని చెప్పిరి. వ్యవసాయశాఖయందలియున్న తోడోగములన్నియు భారతీయులకే ఇవ్వవలయునని కొంతమందిసభ్యులు గావించినసలహాను మంత్రిగారు ఆమోదించుచు మాట్లాడిరి.

గౌ. కొల్లంగోడు రాజాగారు

రెవిన్యూసభ్యుడగు గౌ. కొల్లంగోడు రాజాగారిట్లు చెప్పిరి. రాష్ట్రమునందు అతివృష్టి అనావృష్టిలన్ని జిల్లాలు బాధపడుచున్నవి. బెల్లారి, అనంతపూరు, కర్నూలు, చిత్తూరు, వృత్తిరకరాడ్డు, నేలం, తిరువల్లెలి, విశాఖపట్నం, గంటాం, దక్షిణ కనరాజిల్లాలయందలి పరిశీతులు తృప్తికరముగ లేవు. ఈజిల్లాలయందలి ప్రజలకష్టములను తొలగించువిషయమై ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించుచున్నారు. రైతులు వైవాధ్యపడుచోట్లయందంతయు ప్రభుత్వమువారు పన్నులను రెముటుచేయుటకు యత్నించుచున్నారు.

గ్రామములను గ్రూపుచేయు విషయమై మాట్లాడుచు రాజాగారిట్లు చెప్పిరి:—

శాసనసభ్యుల అభిప్రాయములను తృప్తికరింపవలయునని ప్రభుత్వమువారు యత్నించుట లేదు. ఈవిషయమై త్వరపడుటకు వీలులేదు. శాసనసభ వారితీర్మానమును మొన్ననే ఆమోదించియున్నారు. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు రాలోచించుచున్నారు. ఈవిషయమై ఆలోచించి తగుసలహా లొనగుటకు బి. బి. ఆర్. రామచంద్రరావుగారు ప్రత్యేకోద్యోగిగ నియమింపబడిరి. వీరి సలహాలును చూచి ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవులను ప్రకటించెదరు.

కారాగృహములవిషయమై మాట్లాడుచు రాసు జెప్పిరి. కారాగృహమును చూచెనయియు, అచ్చట మాటలాడెనెలలో మాట్లాడెనెలయి, గౌరవ సభ్యులు తలచుచున్నట్లుగ కారాగృహముల సౌకర్యములు వివరితముగ లేవనియు గౌ. రాజాగారు చెప్పిరి. సభ్యులు గావించిన ఆక్షేపణలగురించి మాట్లాడుచు వ్రాటిని అన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించి తగు ఉత్తరవులు ప్రకటించెద రని చెప్పిరి.

గౌ. పానగలు రాజాగారు

గౌ. పానగలు రాజాగారు ఆర్థికసభ్యుని ప్రశంసించి త్వరలో టాడ్ హంటరుగారు స్వదేశమునకు వెళ్లుచున్నారనియు అందులకు రాష్ట్రమువారు చింతిలుచున్నారని చెప్పిరి.

వైద్యశాఖ పరిపాలనము గురించి మాట్లాడుచు విజయనగరమున మెడికలు కాలేజీ చెన్నపురియందు స్త్రీలకు మెడికలు స్కూలు స్థాపింపబడిన వని మంత్రిగారు చెప్పిరి. ఉన్నతోద్యోగములందు భారతీయుల సంఖ్య అధికము చేయు విషయమై మాట్లాడుచు ఇండియామంత్రిగారు చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు పంపిన సహాను అంగీకరించి రని చెప్పిరి. ఆయుర్వేదవైద్యమును గురించి మాట్లాడుచు ఈ విషయమై పరిశీలించుటకు నియమింపబడిన సంఘమువారికిను తమ నిరేడికమును తయారుచేయలేదనియు, నిరేడికము ప్రభుత్వము వారికి అందగనే అవసరమైనచో సప్లి మెంటరీ గ్రాంటులు కోరబడుననియు చెప్పిరి.

ఉప్పుపన్ను

ఉప్పుపన్ను విషయమై మంత్రిగారిట్లు చెప్పిరి:— ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యులను సర్. బ్లాకెటుగారు వుప్పుపన్నుకొంతవచ్చిన రాష్ట్రీయకపుము తగ్గినని చెప్పిరి. వుప్పుపన్ను రెండురూపాయలగ నిర్ణయింపబడిల చెన్నపురి 830 లక్షలు రాష్ట్రీయకపుముల తగ్గను. ఆర్థికపరిశీతులు అసంతృప్తికరముగనుండి ప్రజలయలైకాఖల అభివృద్ధికి ధనములేని ఈసమయమున ఈ 80 లక్షలను పోగొట్టుకొనుట ఉచితమాయని ప్రశ్నించుచున్నాను. ఉప్పుపన్ను రాష్ట్రీయకపుములు రెండుతగ్గిన చింతలేదు. కాని రాష్ట్రీయకపుముతగ్గుట ప్రధమఅవసరము.

సత్యమూర్తిగారు:— ఉప్పుపన్నును మంత్రిగారు సమర్థించుచున్నారు. రాష్ట్రీయకపుము కొంత తగ్గిన ఉప్పుపన్నును హెచ్చించుటకు మంత్రులు ఆమోదించెదరా?

మంత్రిగారు:— ఏమైనను సర్ రాష్ట్రీయ కపుము తగ్గించెను.

పిమ్మట సి. పి. రామస్వామియ్యగారు సర్ టాడ్ హంటరు గారు మాట్లాడిరి. ఆలస్యమై యుండుటచే వాపు గారేమియు మాట్లాడక పడ్డెట్లు గ్రాంటులపై వర్ష జరుగునప్పుడు వర్షకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు అవకాశము గ్రహింపబడునని చెప్పిరి.

సి. పి. రామస్వామియ్యగారు సర్ టాడ్ హంటరు గారు వుప్పన్యాసములు రేపటిదినము ప్రకటించబడును.

సభసాయంకాలము ఆలస్యముగ ముగిసెను. మరల 17 వ తేది సోమవారం సమావేశమగును. బడ్జెటు గ్రాంటులు వోటింగుకు వచ్చును.

ఈజ్జపు పార్లమెంటు ఆందోళనము

ఈజ్జపు పార్లమెంటు ఆలయలకు కమ్యూనిజం ఎ తరకు రాకనిమో కనుగొనుటకు విచారణను ప్రారంభించిరి ఇంకను ఎ తరకిది వ్యాపించుకొ కనుగొనుచున్నారు. వ్యాఖ్యానము ఆయలో కొనెనవారు సమ్మెగట్టిరి కపిలజయ్యుత్రా కర్నూలు యపు కనినాండుపనిలో ప్రవేశించిరి. కాని అబోవజు చమురు ప్యాక్రీ తింకెన్నమా నబడెను. ఇజమానులు పరివార్దకలెల్లలన గీకరింపజాల వునుచున్నా ర.

తెలిదండలలో భర్తగాని భార్యగాని ఇంకొకరిని ప్రాత్ర పోణ అయడిన వారికి బుట్టు పిల్లలు మొదటి పిల్లతోపాటు ఆస్తి పండుటకు హక్కు లేకుండ ఒకకట్టుకును ప్రభువుల సభలో ఆమోది పబడెను.

కలకత్తా, మార్చి 6:—బంగారాభిముఖమున్న స్త్రీతో
 లాగనాటనున్నీమరుసటియందును నన్నింటుకొని తగులబడు
 చున్నట్లు వాయువార్తనంపెను. ఈస్తీమరు రంగును కొలంబో
 లగుండా దక్షిణ అఫ్రికాకు వెళ్లుచున్నది. నేడు తగులబడిన
 దునఃస్థులు కలుగుటచే కలకత్తాకు తిరిగివచ్చుచున్నట్లు వార్త
 నమంపినది, నెక్కు యెట్లు బయటజేసినదో స్వయంక వచ్చినదో
 వివరములు తెలియలేదు. కాని బానిశేయమును నిమిత్తము
 కొన్నిదిండు లిచ్చిట యుండవలసి వచ్చునని తోచుచున్నది.
 ఈస్తీమరు గోతములను చిత్తులును తీసికొని వెళ్లుచున్నది.

(ఆ. వి)

జర్నీ సైనికబలమును తగ్గించుట

మిత్రమండలి చర్య

రాయబారుల మరతులు

లండన్, మార్చి 6:—రా.తి.కి.రి.

ప్రొవింటియల్ జర్నీలు గాఢానికి రాయబారులు తమలేఖను పంపిరి. అదిట్లుంది:—

మిత్రమండలిచర్యలకు జర్నీలు నిరోధమును జూపిన గాని టెర్మినుల్ను ఒక బడిను తీవ్రముగ నుల్లంఘించి తోచినగాని జర్నీలు మిత్రమండలి జెప్పినటుల జేయించిరదయ. సైనిక రాయబారు గార్ల మా పనికి రాకుండు పోలీసు దళమును ఏర్పాటు జేయవలెను. జంతుగుండు సామగ్రిని తయారుచేయు కర్మాగారములు యద్దసామగ్రిని తయారు జేయుటకు వీలులేకుండ జేయవలెను. వీరి నన్నిటిని స్వాధీనము జేయవలెను. యద్దసామగ్రి ఎగుమతి దిగుమతి లేకుండ జేయవలెను. సైనిక సమావేశ మండరాదు. ఒడంబడికకు విరుద్ధముగ ఏ సైనిక యావతులను జేయరాదు. అంతర్మిత్రమండలి సంఘమువారు కరిగించుట కన్ని అవకాశములను గలగజేయవలెను. ఇక చిత్తులందరినూనుచున్నార. జర్నీలు ఇక సైనిక ఏర్పాటులలో తప్పించుకొనుటకు వీలులేకుండ మిత్రమండలి ఆదేశమును ఏకీకరించిరి.

అంగ్లో అమెరికన్ సంబంధములు

అమెరికా అధ్యక్షులును బ్రిటిష్ రాజువారియు వాషింగ్టన్లో ఉభయ ప్రభుత్వముల తరపున అభివందించుకొనిరి. ఆతిథ్య దిముల: బడకిరి. ఇంక ఉత్తమమైత్రీబంధు సౌర్యోత్సవము జర్నీలు శాస్త్రము యభివృద్ధి యగుటకు ప్రయత్నించుట ననుకొనిరి. ఇట్లు అమెరికన్ ప్రభుత్వములో చిరస్థాయిగా కాలిని శాస్త్రమును స్థాపించుటకు వీలుగును.

మరాఠీలో చిత్తులు ఎక్కువగ నున్నందున క్షయము సేనలు ఏకీకరిం తెలియుచున్నది. మరాఠీలో విప్లవకారులన్ని వోట్లకు ఓడిపోయిరట. 50 క్షయము సైనికులు మృతిగొందరి.

యద్దసామగ్రిని కర్మియవించుమై సెల్వేయరు సమావేశమును జాతి సమితి ఎరుట ఏ విధానమును ప్రవేశపెట్టుటకును ప్రభుత్వము వారికి కృతధి తరుణదినము ఈ నివయమును ప్రభుత్వమువారు ముఖ్యముగా జూచుచున్నారనియు అన్ని విధముల జాగ్రత్తగా ఆలోచించుచున్నారనియు కామన్సు సభలో క్లౌగారు తెలియజేసిరి.

అల్పరమాణు ప్రభువు కొడుకైన ఆర్నాల్డు కెప్టెన్ గాను కార్మిక పక్షమున జేరి.

ఫ్రెంచి విషమావస్థ

పోయింకేరుగారి బెదరింపు

ఎక్కువ అధికారము గావలెననుట

మంగళవారము శాటికి ఆర్థిక సంస్కరణ చట్టము ప్రార్థన అంగీకరింపబడిన పోయింకేరుగారి రాజీనామాను (మెంబర్) బిల్లు అధ్యక్షుని కుండజేసెదనని పోయింకేరుగారు తెలియజేసిరి.

బ్రిటిష్ వారు సమైక్యతను రాబట్టుటకు జర్నీలతో ఒడంబడిక జేసికొని జర్నీలు దిగుమతులమీపను పన్నును కర్మించిన సప్లయిని కర్మించవలెనని కన్ఫర్మేషన్లు తీర్మానము నపహసించి అత్యధి ఓడిపోయెను. లిబరల్స్ ప్రభుత్వమునకే ఓటు నిచ్చిరి.

టెనరేకోలోనున్న బ్రిటిష్ కుల్య ఆరమానముల నెలవుమీద ఇగ్లందుకు బహుళజేరెను. టెనరేకోలోనున్న పోవుచున్నాడు. యద్దసామగ్రి పెరిగి చూడండి ఈయర్థమున పోయి అంగ్లేయులతో ఇరిడే మొదటివాడు.

బెర్లిన్ రంగు కర్మాగారములలో రోజునకు 9 గంటలు పనిచేయ నిరాకరించి పనివారిని సమైక్యపెట్టి పోలీసువారు తలపడిరి. కొందరు గాయములు తగిలినవి.

కలకలము

మ్యూనిచి నివారణలు

లండన్, మార్చి 6:—ప్రభుత్వ శాస్త్రమువారు విరుద్ధము శాస్త్రమునుండి పోవుచే వీ.కి అందరిని ఆరెన్సుజేయవలెనని పిచ్చిబట్టిది. అయితే ద్రోహులయిన శాకాకారు మున్నగు వారిని ఆరెన్సుజేయక ఇతరులను ఆరెన్సు జేయుట శాస్త్రముగాదని మద్దాయి శాస్త్రమువారి అనెను. ప్రేక్షకు లీ మాటలను మార్చిందిరి. ప్రధాన ప్రభుత్వశాస్త్రమువారి కొద్ద తలుపును గట్టిమని తోసివేసి తేలిపోయెను. కొద్ద మరల సమావేశమైన పిదప మద్దాయి శాస్త్రమువారి తుమావణ ఒప్పుకొనిన. కాని ప్రభుత్వశాస్త్రమువారి తిరిగి మ్యూన్ లేదో తెలియదు.

జర్నీ రిపబ్లికను గూల్చి ప్రయత్నములు

పెద్ద ఎత్తు

ఒక మూల పాట్లకు లూడెక్ డాక్సుగార్ల ప్రయత్నములు నిష్ఫలమైనవి ఇకను జర్మనీపట్టికు ప్రభుత్వమునుగూల్చి ఏకత్వ కీపాలమును ప్రవేశపెట్టుటకును, రిపబ్లికు పార్లమెంటు (పాతినిధ్యము శాపుజేయటకు వాటియవారులందరు పెద్ద ఎత్తు నెత్తుచున్నారట.

లాసేను ఒడంబడిక

ను ప్రభువుల సభలో అంగీకరించుచు ఒడంబడిక మూడవ సారి అంగీకరించి. ఇది కామన్సు సభకు బంపబడును.

ఆరీ ఎన్నికలకు పెద్దరు ప్రాక్టీగారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఈజిప్టులో కమ్యూనిస్టులు ఆదోళనలు అంతరింపజేయుటకు ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు గట్టిక బూనుకొనిరి. చాలవోట్ల పోలికలకు ప్రచారగంధములు దొరికెనట.

లూడెక్ డాక్సు నివారణ ప్రయత్న ముఫలజేయడెను.

కలకల అద్దెలచట్టము

మార్చి 6:—ఈ అద్దెలచట్టమును విచారించుట కేర్వడిన సెల్వేకమిటీవారు 10 చట్టముల మూడునవవర్గములకు బహుము 1 నవవర్గము యొడంబడికలైనవిని తక్కిన లోపములు మరియొకచట్టములను సరింపజేయవలె ననియును చెప్పిరి. సెలకు 1500 అద్దెల మించిన ప్రజేకులందు నిలుపుచేయ నవసరము లేదని యాశయిటీవారు తలచుచున్నారు. (అ||సె||)

నోటీసు

మాడపాటివారి తాలూకు కృష్ణాజిల్లా గన్నవరం తాలూకాలో చేరిన వుయ్యూరు గ్రామంలోని కమతంపల్లిం మెరక భూములున్న తోటలున్న పచ్చిక బీళ్లున్న బండరు సబ్ కోర్టు వారివల్ల నియమింపబడిన రిజీవరుగానివల్ల 1334 పసలికి యేకు సాలుకు కవులకు యిచ్చుటకుగాను సదరు గ్రామంలో సదరు యేప్రేటు తాలూకు బంగాళా యదట 21-3-1924 న పగలు 11 ఘంటలకు వేలంపాట జరుపబడును గనుక ఇందుమూలముగా తెలియపర్చడమైనది. పాట పాడేవారు మనిషి 1 కి రు 500 లు Initial Deposit ధరావత్తుకట్టి మిరీపాట పాడవలెను. సదరు సబ్ కోర్టువారి మంజూరు పుత్తరువులకు లోబడి పాట కొట్టి వెయ్యబడును. ఆఖరు పాటదారు సదరు సబ్ కోర్టువారు మంజూరు చేసిన ముసాయిదా ప్రకారం రిజీవరుగారి చేరను యేకుసాలుకుఖత్తువాని రిజిస్టరీచేసి యివ్వవలెను. మిగు తావరతులు పాటకాలమందు తెలియపర్చడమవును.

రిజీమరు ఆఫీసు, బండరు } కస్తూరి కృష్ణానందం } రిజీమరు
5-3-24 }

సక్సన్ దంత చూర్ణము

ఈ చూర్ణము తేలికవస్తువులతో తయారు చేయబడినది. కళ్ల సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటిని పోగొట్టును. డబ్బి 1-కి 2 అణాలు. డెండ్ 1-కి రూ 1-4-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి, 2 ఎ. ఆలంగాతా పిల్లపిడి, తిరువల్లిక్కోటి, మద్రాసు.

జాతక ఫలములు

తమ జాతకముగాని జన నవల కము, నెల, వారము గంటలు, నిమిషములు (సరియైన జనన కాల భుజియులు) గాని ఇవి లేనివారు ఉత్తరము (వాయుకాలము, తమవయస్సు (వాని పంపియెడల కమటు కావలసిన క్రతి అంశము శాస్త్రసమ్మతముగాను వాని వి. పి. గా ముగియదు. రూపము, కృష్ణావయ, కరీరదాదధ్యము, భవము, సంతానము, కళత్రము, ఆయురారోగ్యము, భాగ్యము, ఉద్యోగము మొదలగు 25 అంశములు (ప్రార్థిగా వ్యావకేభావ కలములు) (వాయుకాలము- రు. 1-4-0 నెలలవారిగా 1 నెల ఫలము 1-2-0 ఒక ప్రశ్న 0-8-0, ఏడేరి ఒక భావము 1-0-0.

శ్రీశంకర జ్యోతిషనిలయం, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

అందరును వాడతగిన

మామదనమంజరి టానిక్ మాత్రలు

పిటినివాడుటకు ఆయుస్సు, అందము, ఆరోగ్యము మొదలగునవి వృద్ధియగును, అన్ని రకముల వ్యాధులకు ఎట్టి స్థితిలో నైనను మంచగుణము నిచ్చును 40 మా గల బుడ్డి 1-కి ధర రు 1 నైద్యవిద్య కావలసినవారు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ

27 నైవాళివారిరోడ్డు, మద్రాసు.

“ఎమ్మెట్టా” పలకలు

బడిపిల్లలకు చాల ఉపయోగకరము.

గ్రేండ్ పడిన కనులనే కనుల దని భూచి నిచ్చెదము. నిరుములకు ఈ దిగున విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Messrs. T. H. Khanna
22, Linga Chetty Street, Madras.

మా అజీరనివారిని

పులితేంపును, అజీర్ణము మొదలగు నవి కొద్ది కాలమునుండియు, లేక బహుకాలమునుండియు వున్నప్పటికిని, బాధతోకూడ నున్నప్పటికిని తిప్పక తుడురును. మంచిజీర్ణ శక్తిని, ఆకలిని కలిగించును. పిత్తము, మలబద్ధకము మున్నగువాటిని రూపుమాపును. ఔషధమును సేవించుటకు మిక్కిలి రుచిగా నుండును. ఆజీర్ణ వ్యాధిగలవారు ప్రతి యొక్కరు దీనిని వాడుట మంచిదని అనేకవైద్యులు సలహా నిచ్చియున్నారు. బుడ్డి 1-కి ధర రు. 3/- కావలసినవారు ఈదిగున విలాసమునకు ఆర్డరులు పంపవలెయును.

శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్స్,

3361 తిలకపెట్టె నెం. 166. 323, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రు 0-6-0 వి. పి. సహా 0-11-0 ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మూనును. దీనివలన వెల్లెలకులకు హనిగలుగక చక్కగంటెరుగ గలదు.

కలరా మాత్రలు

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపాపులోదారకును

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

Most Thrilling !

అత్యద్భుతమగు పరిశోధకనవలలు

Most Interesting !!

కన్నపదాంగ పగటి-చుక్క అగ్గిరాముడు

Set Rs. 2-0-0

సెట్టు రు. 2-0-0.

రెండవ కూర్పు రు. 0-10-0

ఈ నవల చదువ మొదలైన తరువాత ముగించువరకును తోచదగినది నిశ్చయము. ఇట్టి పరిశోధకనవలలు తెలుగునందు దీనివలె మరొకటి యుండలేదు. చదివినవారికి విశేషము!!

మంచితరుణము!

మఱువకుడు!!

బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం వంతులుగారి
(గంధములు (య. 15-14-0 విలువ గలవి) ఒకేసారి కొనుపాటికి మార్పిసె లాభము
వలదును రు. 10 లకే ఇవ్వబడును. లైబ్రరీలకు, ఉపాధ్యాయులకు, శ్రీలకు,
విద్యార్థులకు ఇట్టి సమకాలము మరల లభింపదు. బహులాభకరము!!

గంధములు వివరములు.

కలపతి 1-వ భాగము	0 12 0	విశోధములు 1,	0 8 0
కలపతి 2-వ భాగము	0 12 0	2-వ భాగములు	0 4 0
సిద్ధార్థచరిత్ర	0 12 0	నందచరిత్ర	0 8 0
గురుగోవిందు చరిత్ర	0 12 0	గయోపాఖ్యానము	0 8 0
కాశీ చరిత్ర	0 12 0	ప్రహస్నయాదరము	0 8 0
కర్పూరమండరి	1 0 0	పారిజాతావహరణం	0 8 0
సౌందర్యలీలక	1 0 0	పార్వతీజలజము	0 6 0
రామచంద్రనిజము	0 10 0	చతురచంద్రహాస	0 8 0
హేమలత	0 12 0	అహల్యావాయి	0 12 0
మణిమంజరి	0 6 0	రాజరత్నం	0 12 0
కృష్ణవేణి	0 6 0	రాజసానకధావళి 1వ	1 0 0
భారతకథామంజరి	0 8 0	ది. 2 వ భాగము	1 0 0
సువర్ణగుప్తము	0 4 0	ఘంటలచరిత్ర	0 10 0

మొత్తం రు 15 14 0

బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం గారి గయోపాఖ్యానము క్రొత్తకూర్పు
చక్కని గ్లెజు బాగితములపయి ముద్రింపబడినది. టియటిలమీదను శ్రీప.తుగారి బొమ్మ
కూడ కలదు. మొ. రు. 0-8-0 మాత్రమే.

అనసూయ:—చక్కనినాటకము రు 0-12-0. శ్రీపాదుగంటి

లక్ష్మీనరసింహరావు వంతులుగారి “స్వామి” నాలుకు భాగములు మొ. రు. 7-4-0

భీష్మ ప్రతిజ్ఞ:—వీరకవితామయముల సాహిత్యము. రంగోదితము.

బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది శూర్యశాస్త్రి ప్రణీతము. మొ. రు. 0-12-0

తేజసింగు: (జీవనసంస్కర) రాణా ప్రతాపసింహు కాలమునాటి చరిత్రనివయిక

సల రాజపుత్రుల కౌశ్యదార్శములు, రాణా ప్రతాపసింహు విక్రమపాదములు

కీర్తనలు పులికెత్తిపక మానవు ఇదలి విచారణగోచరులు మృతములుగా గరించును

కల్పార్యులు విశేషంకరకాశ్రీ ప్రణీతము. 1-0-0

1924 జనవరి 1 లగాయతు ఉపాధ్యాయు లందఱిని మా సరస్వతి వాచకములకు రు 1 కి 0-2-0 అకాలు కమిషను ఇయ్యబడును.

త్రతి అర్ధగంట 1/3 పాశు ఆధ్యాప్యగా బంధకము. ఆధ్యాప్యలే అర్ధగంట పుంపనవ. ప్రతిఅర్ధగంటకు ఒక కృత్యముగా కాలింపదగినట్లు ఉపదేశముగా పంపబడును.

రు. 10 లు మించిన ప్రతిఅర్ధగంటకు రు. 0-2-0-0 వంతును కమిషను ముద్దెగల పుస్తకములకు మాత్రమే ఇవ్వబడును. క్యాటలాగుకు అలాచీటి పంపవలెను.

నలయవారు:—

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు, గోదావరిబుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

భరతసంగ్రహము పద్యకావ్యము

తాత్పర్యము సహా నేపథ్య సీతారామకాశ్రీ ప్రణీతము మొ. రు. 1-0-0

ఇందు 1. భావాధ్యానము—కాస్తోదయము, అభినయలీలము, నభా
లతానాటకము, పాత్రలతానాటకము, నటలతానాటకము, భావాభివ్యక్తిలీలము, శిరోధేయములు,
శ్రీభేదములు, గీతాభేదములు, మాస్త్రవ్యాసకే (పాణిని), అనుయోగకాస్త్రములు,
సంయోగకాస్త్రములు, ప్రస్తావనాస్త్రములు, సప్తాద్విపములు, యుగమాస్త్రములు వాటికి
సానిధూషణములు మొదలగునవి గలవు. 2. రసప్రకరణము—నాటకా నాటక
లతానాటకములు, వాటిభేదములు, శృంగారాదిరసభేదములు, ద్వాపకావ్యములు, సంయోగ
భావములు, ఆలంబనములు, కలహములు, ఉద్వేగములు, రసాభాసలు, భావోదయము,
భావసంధి, భావశబ్దలత మొదలగు నెక్కువిషయములు కలవు. 3. రాగప్రకరణము—
కాదోష్పత్తి, శ్రుతిభేదములు, 72 మేళకర్తలు (ప్రస్తారమేళలు, జగ్గరాగములు
మొదలగు విషయములు గలవు. 4. తాలప్రకరణము—తాలోష్పత్తియు, దశనాణ
వివరణయు, ప్రస్తారమేళలు, మార్గతాలములు, శబ్దతాలములు, వైసముగా విశేషించి
ప్రాయబడియొన్నది. 5. పాదప్రకరణము—సమశ్లేషపాదాభివ్యక్తియు, తాండవాది
భేదములు, పంచపాణులు, కర్పూరయంబున, కళాపంచము, న్యాయశ్రుతియంబున,
గమనమంజరమును, మండలభేదములు గలవు.

అభినయము నేర్పకొనినవారవా వారికిని, నేత్యువారికిని మిక్కిలి యుపయోగకారి.
మేజువాణిలలో ముందు కూర్పుండ నేనుకవదువా రీ గంధమును తప్పక జదివిన
వాస్తవము లోకములను ముగియుగా గ్రహించగలిగి గరిహసింపగలుగుదురు.

2. శిల్పసంగ్రహము

ఇందు శిల్పములు, నేపథ్యములు, శాస్త్రములు మొదలై విస్తృతములు,
అయములు, కంఠాభివ్యక్తియు, 128 విభాగములకు భేదకలమానములు, శ్రీ, పుష్ప,
సమంసక, భేదములు, కలకల, రూపధ్యానములు, ఉపదేశములు మొదలగు విషయములు
తెల్లము, భరద్వాజసూక్తిగమనము, సంకమానగా తెలుగులో ప్రాయబడి.

1, 2 నేపథ్య సీతారామకాశ్రీ ప్రణీతము మొ. రు. 0-6-0

భద్రాచల రామచరిత్ర—చక్కని ప్రియంధము 1-0-0

భక్తవింతామణి—లేపరు బైండు 0-5-0

నారాయణ కీర్తనలు 0-2-0